

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

C - Uppsats

”Du, vi ska prata politik nu tänkte jag”

- *En kvalitativ studie om politikers deltagande i två svenska infotainmentprogram.*

Författare: Robin Andersson,
Niklas Crona
Handledare: Dino Viscovi
Examinator: Britt-Marie Ringfjord
Termin: VT16
Ämne: Medicin &
Kommunikationsvetenskap
Nivå: C - Uppsats
Kurskod: 2MK300

Abstrakt

Att se en politiker i tv-rutan är inte ovanligt. Oftast ser vi en politiker i nyheterna, tv-debatter, eller i mer underhållningsbaserade program. I takt med kommersialiseringens framfart i televisionsbranschen har allt fler aktörer anträt marknaden, en marknad som är tuff och där medieföretagen gör allt för att fånga publikens intresse. Det underhållande televisionsutbudet är det mest populära i Sverige, exempelvis var de tio mest sedda programmen under 2015, alla underhållningsprogram. Politik jämfört med underhållning är kanske inte det som vi liknar mest vid varandra. Men när underhållningen bryter sig in i den politiska kommunikationen och bildar en kombination av de båda, kan det utspela sig på olika sätt.

Undersökningen ämnar hypotespröva tre av Jay Blumlers fyra hypoteser gällande infotainment och dess inverkan på den politiska kommunikationen. Genom en kvalitativ fallstudie av politikerns deltagande i två svenska infotainmentprogram testas Blumlers definitioner och resultatet sätts i relation med olika demokratimodeller och journalistiska uppdrag.

I texterna går det att utskilja mönster som stärker hypoteserna gällande det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism. I enstaka texter visar resultatet en motsats gentemot det politiska spelet då det sakpolitiska tar mer plats i intervjun, men i sin helhet syns de tre kategorierna mer jämfört med sakpolitisk substans. Gällande den politiska personligheten och medial cynism finner vi spår av varje kategori i samtliga texter. Helhetsmässigt finner vi att hypoteserna går att stärka i textmaterialet där det politiska spelet, den politiska personligheten och en cynism mot politiken går att finna och tar mer plats i intervjuerna än politisk substans. I kontrast mot de olika demokratimodellerna går det att finna karakteristiska drag i journalistiken utifrån deltagardemokratin, exempelvis hur medborgarna får vara med och agera aktivt i vissa intervjuer. Dock visar helheten i materialet, utifrån Jay Blumlers hypoteser att tendenser av både konkurrensdemokrati, i form av fokus på politiska aktörer och innehåll som försvårar för medborgarna att ta ställning till politisk substans, och deltagardemokrati där politiken inte sätter dagordningen och där allmänheten får agera aktivt i form av tittarfrågor. Medborgarna har även här ett ansvar att engagera sig politiskt för att flytta fokus mot det politiskt väsentliga.

Nyckelord

Infotainment, politiker, demokrati, underhållande nyhetsprogram, politiskt spel, mediernas cynism, politisk personlighet

Innehåll

1 Inledning	1
2 Syfte och frågeställningar	5
2.1 Rapportens disposition	5
3 Forskningsläget	6
4 Det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism	12
4.1 En svensk definition	12
4.2 "Infotainment of politics" hypothesis	13
4.3 Det politiska spelet	14
4.4 Den politiska personligheten	16
4.5 Medial cynism	17
4.6 Demokratimodeller	18
5 Metod	22
5.1 Material och urval	22
5.2 Tillvägagångssätt	24
5.3 Metoddiskussion	28
6 Resultat och Analys	30
6.1 Intervjuerna	30
6.2 Det politiska spelet	32
6.3 Medial cynism	38
6.4 Den politiska personligheten	41
6.5 Infotainment och demokrati	47
7 Slutsats och Diskussion	51
Referenser	56
Bilagor	I
Bilaga 1 (Exempelintervju)	I

1 Inledning

"Har du alltid varit morgontrött?"

Citatet ovan skulle kunna vara från flera möjliga och olika situationer, en reklamskylt eller en film kanske? Det är nog inte lika många personer som skulle gissa att det är ifrån en partiledarintervju i TV4:s Nyhetsmorgon med Göran Hägglund mitt i valsporten inför det svenska riksdagsvalet 2014. Hur kan det komma sig att en sådan fråga ställs av programledaren till en av landets ledande politiker mitt i rådande valtider?

Under 2015 var de tio mest populära (tittarsiffror) programmen i Sverige, alla underhållningsprogram¹. Att underhållning lockar tittare är ingen större nyhet, dock är det heller inte ovanligt att underhållning idag syns i nya former och nya skepnader i televisionen. När underhållningen letar sig ut från de mer renodlade underhållningsprogrammen och finner sitt fäste i mer informationsbaserade program, brukar det kallas för infotainment, nämligen en hybrid av "Entertainment" och "Information".

Nyheter som underhållning har en vördnadsfull tradition och historia med exempelvis ensidiga plakat med nyheter eller narrativ musik och biografens nyhetsjournal ända fram till televisionens tidsålder, speciellt i forna Storbritannien. Klagomålen mot infotainments fördummande av massan eller att utnyttja möjligheten att lyfta kunskapen har även det en lång historia. Sedan massmediernas gryning har det funnits en spänning mellan att informera och utbilda publiken och för det andra att underhålla publiken på marknaden. Spänningen mellan de två sidorna har beskrivits av John Stuart Mill i relation till politikens syfte - antingen skulle folkets vilja eller folkets behov råda.

Idag ser vi en ökad kommersialisering av televisionen där fler aktörer verkar, konkurrensen är större och utbudet för tittarna är större. I takt med utvecklingen har medieaktörernas behov att göra nyheterna mer underhållande blivit vitalt och högt prioriterat. De har blivit tvungna att anpassa sig genom att låna intryck från mer underhållningsbaserade genrer och stilar som framhåller den informella kommunikationsstilen, med fokus på personligheter, stilar och skickligheten i att beskriva händelser och event. Att enbart sträva efter att ge publiken högkvalitativa informativa nyheter från hela världen är inte en billig affärsmodell och medierna är samtidigt under press att fånga publikerna från flera demografiska delar av samhället. Den växande globala efterfrågan på mer underhållande

¹ MMS. MMS Årsrapport 2015, 2014-12-29 - 2016-01-03.(2016) <http://mms.se/wp-content/uploads/dokument/rapporter/tv-tittande/ar/Årsrapporter/Årsrapport%202015.pdf> (Hämtad 2016-05-25)

nyhetsprogram med fokus på reality-drama, kändis-talkshows eller exempelvis brott och straff är en faktor för att program som blandar underhållning och nyheter är mer populära och lockar mer publik.²

Själva begreppet "Infotainment" är en korsning där de två genrerna information och underhållning möter varandra och det är ett uttryck som tillkom i slutet på 1980-talet. Syftet är att sända ett program som kombinerar underhållning med traditionell information. Fenomenet infotainment syftar till att utmärka en stil där framträdande är viktigare än innehållet och det är något som har blivit globalt när tv-kanaler försöker att nå ut till tittarna och få deras uppmärksamhet. Det finns aktörer som har beskyllt televisionen och nyhetsmedier för att ha ökat en nedgång i uppmärksamhet, optimism och nyfikenhet. Exempelvis Andrew Marr som kommenterar att nyheter har slutat handla om essentiell information och mer blivit något som är designat för att produceras, till varje pris. Där det emotionella är viktigt, desto större emotionell reaktion, desto bättre.³

Även fast televisionen är på nedgång i användning är det fortfarande världens mest kraftfulla medium enligt Daya Kishan Thussu. Han hävdar även att i kampen mellan public service och den privata, kommersiella televisionen som nyhetsförmedling, vinner den senare. Att medierna har en stor betydelse för vår uppfattning av verkligheten är även något som McCombs beskriver på följande sätt⁴.

"Både direkt och indirekt påverkar medierna människornas uppfattningar om verkligheten – och i förlängningen också deras åsikter. Forskning visar följaktligen att medierna kan ha avsevärt inflytande över bland annat vilka frågor människor tycker är viktiga, hur människor uppfattar frågor, personer och händelser som medierna rapporterar om samt vilka måttstockar människor använder sig av när de bedömer politiska partier och ledare"

Television som underhållning lockar publik och tittare i hög grad grad och när politiken svänger in i underhållningsgenren får tittarna ta del av politisk kommunikation som skiljer sig från mer sakpolitiskt innehåll. Men vad är det då publiken får ta del av? Och hur ställer det sig i relation med demokratins journalistiska uppgifter?

² Thussu, Kishan, Daya. *News as Entertainment – The rise of global infotainment*. London: SAGE Publication Ltd. 2007.

³ Andrew Marr i *News as Entertainment – The rise of global infotainment*. London: SAGE Publication Ltd. 2007.

⁴ McCombs i Strömbäck, J. Den medialiserade valrörelsejournalistiken. Strömbäck, Jesper & Nord, Lars (red.), *I Kampen om opinionen*. Politisk kommunikation under svenska valrörelser. Stockholm: SNS Förlag. 2013. s. 119.

Problemformulering

Flera forskare är bekymrade över den kommersiella televisionens framfart då information och underhållning tenderar att sammanföras och bidra till att förvandla politiken till en populärkultur till förmån för seriös politisk diskurs för allmänhetens bästa. Dessutom formas den kommersiella sfären och anpassar sig efter politisk ointresserade konsumenter. Något som kan skada den demokratiska diskursen i samhället enligt Jay Blumler, professor inom Media och Kommunikation.⁵

Journalistikens roll i demokratiska samhällen är viktig, och för att en fungerande demokrati ska finnas till krävs ett system för debatt och en förmedling av information som är dubbelriktad. Vi medborgare behöver information om vad politiker och den politiska sfären gör och har för åsikter, och dessutom information om vad som händer i samhället. De demokratiskt valda politikerna behöver också de information om aktuella händelser och problem i samhället i kombination med information om medborgarnas värderingar och åsikter. Det är precis av de här orsakerna som yttrande- och informationsfrihet är nödvändiga rättigheter i en demokrati. För att en fri åsiktsbildning ska verka krävs det att medierna erbjuder mer information än exempelvis propaganda, skvaller eller reklam. En oberoende journalistik som informerar, granskar och gör plats för kritiskt debatt är något som är karakteristisk för en demokrati.⁶

Som tidigare nämnts är de mest populära svenska televisionsprogrammen 2015, alla underhållningsprogram. Två av programmen på listan är Skavlan och Nyhetsmorgon, program som vid flera tillfällen bjuder in politiska aktörer som gäster. När politiker deltar i program av mer underhållande karaktär hävdar Jay Blumler att det sakpolitiska och den politiska substansen får ge vika för andra typer av politisk kommunikation. En politisk kommunikation som står i kontrast mot journalistikens demokratiska uppdrag.

Den här fallstudien ämnar hypotespröva tre av Jay Blumlers fyra hypoteser gällande infotainment och dess inverkan på den politiska kommunikationen. Genom en fallstudie av politikernas deltagande i två svenska infotainmentprogram testas Blumlers definitioner och resultatet sätts i relation med olika demokratimodeller och journalistiska uppdrag.

Det empiriska stödet för hypoteserna är begränsade och även studier av infotainment och dess inverkan ur ett svenskt perspektiv är snävt. Dessutom ger

⁵ Brants, Kees. Who's afraid of infotainment? *European Journal of Communication*. 13 no. 3 (1998) 315-335. doi. 10.1177/0267323198013003002

⁶ Nord, Lars & Strömbäck, Jesper. "Journalistik, medier och demokrati" I: Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur. 2004.

undersökningen en kvalitativ inblick i flera politikerintervjuer i infotainmentgenren ur ett svenskt perspektiv med teoretiskt avgränsning i Jay Blumlers hypoteser om infotainment.

Genom att kvalitativt undersöka programmens politikerintervjuer bidrar vår studie med kunskaper om hur politiskt innehåll paketeras som infotainment. I förhållande till Blumlers definitioner om infotainment och dess inverkan på den politiska kommunikationen undersöker vi två svenska infotainmentprogram för att testa hans hypoteser ur ett svenskt perspektiv.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är en hypotesprövning av tre av Jay Blumlers fyra aspekter om infotainment och på vilka sätt dessa kan ha inverkan på motsvarande genre i två svenska infotainmentprogram. Genom en fallstudie av ett antal utvalda avsnitt i två svenska infotainmentprogram testas Blumlers hypoteser och resultatet jämförs med demokratimodeller i relation med journalistiska uppdrag.

Tre frågeställningar presenteras

- På vilka sätt synliggörs det politiska spelet i intervjuerna?
- Hur framställs den politiska personligheten i infotainmentprogrammen?
- På vilka sätt konstrueras en medial cynism gentemot politiken i de svenska infotainmentprogrammen?

2.1 Rapportens disposition

I inledningen av rapporten presenteras tidigare forskning i relation till ämnet infotainment. I kapitel fyra presenteras de teoretiska utgångspunkter som legat till grund för analysen av det textmaterial som undersökts med fokus på Jay Blumlers hypoteser och olika demokratimodeller. I kapitel fem redogörs metoden med fokus på tillvägagångsätt, urval och material och textanalysen. Kapitel sex hanterar undersökningens resultat med tillhörande analys där de olika hypoteserna om infotainment ställs i relation med det undersökta textmaterialet och i kontrast med olika demokratimodeller. Slutsatsen presenteras i kapitel sju och slutdiskussionen följer därefter.

3 Forskningsläget

I avsnittet redovisas tidigare forskning inom området. Det är en blandning av både kvalitativa och kvantitativa studier som har fungerat som ett stöd för förståelse om ämnesområdet. I det första avsnittet beskrivs kort vad som är karakteristiskt för infotainment. Sedan diskuteras varför politiker använder sig av så kallade mjuka nyhetsprogram. Hur tittare resonerar gällande mjuka och hårda nyheter och hur medierna och demokratin samverkar presenteras i slutet av avsnittet.

Syftet med infotainment är att presentera information ur ett lite mer underhållande perspektiv. I Sverige kännetecknas infotainment av t.ex. Nyhetsmorgon eller Skavlan medan det i USA kan vara exempelvis The Late Show med David Letterman eller Today Show. För politikerna ger dessa typer av program möjlighet att nå ut till medborgarna genom att dels prata om sig själva som politiker, partiet de tillhör och aktuella politiska frågor. Men de får också en möjlighet att visa upp en annan sida av sig själva som inte alltid är möjlig i traditionella intervjuer, att visa upp en mer personlig sida av sig själv för att bygga en relation till åskådaren. Därtill ska det nämnas att politiker ofta anser att värden för en talk show är mindre kritisk än en vanlig journalist. Dessa termer för så kallade mjuka och hårda nyhetsprogram saknade, vid denna tidpunkt ska sägas, enligt Scrhamn (1949) ett vetenskapligt ursprung. Men detta har sedermera undersökts av bl.a. Reinemann, Stanyer m.fl. i artikeln *Hard and soft news: A review of concepts, operationalizations and key findings*.⁷ Mjuka och hårda nyheter är raka motsatsen till varandra. Forskningen inom vad som anses var hårda respektive mjuka nyheter är något som har tilltagit de senaste 30 åren, men det finns ännu ingen konsensus för vad som ska preciseras som vad. Begreppen hårda och mjuka nyheter är svårfångat och den senare nämnda undersökningen visar att olika genomförda studier under tid har påvisat olika resultat. Termerna går ofta ihop med omdömet om nyheternas kvaliteter och deras funktion i ett demokratiskt samhälle.

Varför använda sig av mjuka program som informationskanal?

Författaren Matthew A. Baum har genom sin studie, kommit fram till att om politiker ska nå ut till medborgarna som inte själva är aktivt sökande efter politisk information så är det viktigt att anpassa kommunikationen för att nå ut till dessa medborgare. Ett alternativ är att medverka i talk shows. Undersökningen visar att om amerikanska politiker önskar att nå ut till medborgare som inte själva söker politisk information, så måste de anpassa kommunikationen, och det innefattar att medverka i talkshows. Personer som inte tar del av politisk kommunikation får nu i alla fall del av lite politisk information. Via innehållsanalysen märker Baum att de

⁷ Legnante, Guido. Reinemann, Carsten. Scherr, Sebastian. Stanyer, James. Hard and soft news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011): 1-19. doi: 10.1177/1464884911427803

som endast tar del av politisk information via talkshows program får en helt annan information än de som tittar mer på traditionella nyhetskällor. Talk shows ger en möjlighet att delge åskådarna åtminstone en liten del av informationen.

Författaren har kommit fram till att de som bara tar del av information genom talk shows får en annan typ av information än medborgarna som tar del av information genom traditionella nyhetsmedier.⁸

Effekter av deltagande i talk shows

Det visade sig också att de som tittade på talk shows och som inte var politiskt aktiva var mer benägna att byta parti eftersom att de tenderade att uppfatta motståndaren på ett mer positivt sätt. Effekterna av att delta i en talk show kan vara både positiva och negativa, om politikern är bra på att axla rollen så att säga. Men vilka effekter har politikerns medverkan i mjuka nyhetsprogram på publikens politiska kunskap? I artikeln *Candidate Appearances on Soft News Shows and Public Knowledge About Primary Campaigns* ämnar författarna Paul R. Brewer och Xiaoxia Cao att ta reda på hur förhållandet ser ut. De undersöker just förhållandet mellan exponering av politiska kandidater i mjuka nyhetsprogram och den politiska kunskapen om 2004 års demokratiska primärkampanj i USA. Analysen fokuserar på 2004 års demokratiska presidentkampanj. Kandidaterna som ställde upp i valet dök upp i flera olika sorters mjuka nyhetsprogram under kampanjens gång.⁹

Studien pekar på att exponeringen av politiker i talk shows eller politiska humorprogram var positivt relaterat till politisk kunskap, medan att se kandidater medverka i ett morgonprogram inte relaterades positivt till politisk kunskap. Att se en politisk kandidat i en talk show eller politiskt humorprogram var positivt i relation till kunskap om själva kampanjen. Argumentationen att talk shows och humorprogram kan informera publiken genom att ge kandidaterna möjligheter att själva tilltala publiken under en viss tid och under deras egna villkor, något som mer traditionella nyhetsprogram inte erbjuder politikerna längre. Resultatet visar att det finns en relation mellan exponering av politiska kandidaters medverkan i mjuka nyhetsprogram och olika former av politisk kunskap. Mjuka program ger mer kunskap om politikernas biografi och enkla kunskaper om kandidaternas pågående kampanj.

Dock visar resultatet inte ett liknande förhållande gällande djupare kunskap om kampanjer eller vart olika politiska kandidater står gällande viktiga politiska frågor. Om man förutsätter att politisk kunskap är nödvändigt för informativa och

⁸ A. Baum, Matthew. Talking the Vote: Why Presidential Candidates Hit the Talk Show Circuit. *American Journal of Political Science* 49 no. 2 (2005): 213-234. doi: 10.1111/j.0092-5853.2005.t01-1-00119.x

⁹ Cao, Xiaoxia. R. Brewer, Paul. Candidate Appearances on Soft News Shows and Public Knowledge About Primary Campaigns. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 50 no. 1 (2006): 18-35. doi: 10.1207/s15506878jobem5001_2

rationella val bland väljare, kan bidraget av politiskt deltagande i talk shows minska den politiska processen genom att inte hantera djupare och ingående politiska frågor i sådana nyhetsprogram. Samtidigt kan det som vi tidigare nämnt bli svårt för politikern om den inte klarar av att hantera situationen den befinner sig i, då relationen till journalisten oftast ter sig annorlunda jämfört med en journalist.

Det finns utöver ovan nämnda, ett flertal andra forskningsartiklar som undersöker de olika effekter som finns av att politiker deltar i mjuka nyheter. Forskarna undersöker både rösteffekter och effekterna av publikens förtroende av politiker som deltar i exempelvis talkshows eller nyhetsprogram av mer underhållande karaktär. Patricia Moy, Michael A. Xenos, och Verena K. Hess beskriver den ökande betydelsen av infotainment i dagens politik och författarna undersöker effekterna av en viss typ av infotainment. Deras studie visar potential för att denna typ av talk shows kan påverka publikens bild av politikern beroende på framträdandet.¹⁰

Barry A. Hollander har igenom en nationell enkätundersökning undersökt hur dessa underhållningsprogram genom politisk information påverkar yngre människor. Undersökningen visar att det igenom deltagande i denna typ av program finns en möjlighet att som politiker få ett erkännande av yngre tittare. Det finns också forskning som visar att personer som inte tar del av politisk kommunikation får nu i alla fall ta del av lite politisk information.¹¹

Via sin innehållsanalys märker Matthew A. Baum, i tidigare nämnd studie, att de som endast tar del av politisk information via talkshow- program får helt annan information än de som tittar mer på traditionella nyhetskällor. Amerikaner som inte är politiskt aktiva eller informerade och som tar del av politisk kommunikation via talk shows där politiker intervjuas, tenderar att uppleva den oppositionella kandidaten mer positivt, och på grund av det var dem också mer benägna att byta parti än de som inte inhämtar den politiska informationen från liknande nyhetskällor. Som tidigare nämnt är det viktigt med balans i framställningen.

Att välja mjuka eller hårda nyheter

Politik som underhållning - Utbudet av politisk underhållning i finländsk teve är en studie av Axel Rappe. Frågeställningarna författaren har använt sig av är: om det finns skillnader mellan utbudet av politisk underhållning i public service-kanalen

¹⁰ A. Xenos, Michael. K. Hess, Verena. Moy, Patricia. *Communication and Citizenship: Mapping the Political Effects of Infotainment*. *Mass Communication and Society*. 8 no. 2 (2005): 111-131. doi: 10.1207/s15327825mcs0802

¹¹ Hollander, A Barry. *Late-Night Learning: Do Entertainment Programs Increase Political Campaign Knowledge for Young Viewers?* *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 49 no. 4 (2005): 402-415. doi: 10.1207/s15506878jobem4904_3

och i de kommersiella kanalerna? Ser den politiska underhållningen annorlunda ut beroende på om valrörelsen utspelar sig inför ett riksdagsval eller ett presidentval? I undersökningen kommer författaren fram till att underhållningsprogrammen har minst lika många, om inte fler tittare än de traditionella val- och nyhetsprogrammen. Han kommer också fram till att medborgare med lågt intresse av politik eller som innehar mindre politisk kunskap väljer underhållningsprogram framför t.ex. ett debattprogram. De som förespråkar public service-kanaler tenderar att ha större politisk kunskap än de som tittar på andra kanaler. Rappe har också visat att de olika tv-kanalerna anpassar innehållet i programmen för att locka tv-tittare som inte har ett så stort politiskt intresse genom att använda sig av en kombination av underhållning och politik.¹² Undersökningen visar också att, bland unga väljare i Finland, rankas underhållningsprogram sist som informationskälla vilket skiljer sig emot vad Barry A. Hollander kom fram till i tidigare nämnd studie.

Medierna och demokrati

"Mediatization" of Politics: A Challenge for Democracy? Är en studie av författarna Gianpietro Mazzoleni och Winfried Schulz som handlar om hur politiska organisationer är beroende och formas av nyhetsmedier, men att det fortfarande är organisationerna själva som har kontroll över den politiska processen. Det är vad de har valt att kalla för medialisering. Författarna menar att medialiseringen är ett fenomen inom det politiska systemet i nästa alla demokratiska länder, men att den ter sig att se olika ut. Medierna är inte enbart en kanal som står passiv till politikerna förfogande utan de är samtidigt organisationer med egna mål att uppfylla och går därför inte alltid hand i hand med politiska kommunikatörer. Makten medierna innehar gör att de politiska kommunikatörerna måste anpassa sig efter deras villkor och det är en process som har pågått sedan många år tillbaka. Kritiker mot medialiseringen påstår att medierna tar över de politiska aktörerna och att demokratin på så vis drivs av medierna medan författarna menar att den medialiserade politiken är oskadlig.

Undersökningen visar genom det underlag som har tagits fram att det hela inte är glasklart utan att det finns ett stöd för de båda sätten att se på saken, men författarna menar att kritikerna troligen har missuppfattat trenden. Kritikerna har genom att ta del av tidigare forskning som gjorts i USA, antagit att det är ett globalt fenomen vilket inte är fallet. Författarna menar att en del av kritikerna inte kan skilja på ren medialisering och den som faktiskt ger berättigande för oro. Författarna visar att i Europa samverkar politiker och medier på ett sätt som skyddar dem från att ha inflytande på varandra. Även om det finns ett fåtal bevis

¹² Rappe, Axel. Politik som underhållning. Utbudet av politisk underhållning i finländsk teve. *Nordicom Information*. (2006) Hämtad 2016-03-13.

för att politiken har förflyttat sig från den politiska arenan till en mer fri arena så har de fortfarande kontroll över den politiska processen.¹³

Avslutningsvis

Forskningen om mjuka nyheter och politikernas medverkan undersöks utifrån flera olika infallsvinklar. Undersökningar om effekterna på publiker och på röstutgångar kopplas till den nytta infotainment kan tänkas ha på politiken i samhället. Att politiker väljer att delta kopplas till att de måste anpassa sig efter publikmarknaden för att nå ut till så många potentiella väljare som möjligt. Det förekommer också skillnader gällande de olika publiker som tar del av politisk kommunikation via antingen mjuka nyheter eller mer traditionella nyheter. Återkommande i de studier som undersöker olika publikers politiska kunskap kopplat till exponering av antingen mjuka eller hårda nyheter visar de olika författarna på att personer som till större del hämtar sin politiska information via mjuka nyhetsprogram har en lägre politisk kunskap generellt och att den kunskapen de tar del av är mer basal och ytlig. Baum hävdar exempelvis att underhållande televisionsprogram attraherar publiker som generellt sett är yngre, lägre utbildade, mer ointresserade av politik och inte följer de traditionella nyheterna i samma utsträckning.

En diskussion som uppstår i flera studier är just den om påverkan på den demokratiska diskursen. Har den politiska kunskapen som erhålls via mjuka nyheter en positiv inverkan? Eller skapar den en mer ytlig, banal diskurs genom exponering av politisk kunskap via mer mjuka nyheter? Det generella antagandet är ändå att exponering av politiker på talk shows är positivt kopplat till ökat förtroende för politikerna, staten och partier. Exponering av underhållande talkshows intervjuer med politiker är positivt sammanhängt med att rösta på kandidaterna och deras omtyckthet. Själva deltagandet och dess olika möjligheter att presentera sig själv visar att deltagarna har möjlighet att framställa sin personliga image på ett gynnsamt sätt. Men det visar också att det inte alltid är på det viset. I vissa fall kan det slå över tvärtemot och ha negativ inverkan om politikern inte lyckas förmedla en positiv bild av sig själv. Det saknas dock forskning om orsakssambandet mellan att ta del av politikerintervjuer via talk show och förtroendet mellan politikerna. Är det ett samband som är statistiskt?

Publikens förtroende kopplat till politikernas medverkan i mjuka nyheter är ett ämne som är relativt outforskat. I det stora hela är studier ur svenskt perspektiv gällande infotainmentprogram ganska begränsade. Och den här undersökningen går in på djupet i två svenska infotainmentprogram för att urskilja spåren av Blumlers hypoteser i innehållet och ge ett bidrag till infotainmentforskningen genom att

¹³ Mazzoleni, Gianpietro. Schulz, Winfried. "Mediatization" of Politics: A Challenge for Democracy? *Political Communication*. 16 no. 3 (1999) 247-261. doi: 10.1080/105846099198613

kvalitativt undersöka innehållet. Tidigare forskning har fokuserat mycket på publiken och olika programeffekter genom mätningar och kvantitativa undersökningar av publiken och programmen. Den här studien tar avstamp i själva innehållet i två underhållningsbaserade svenska nyhetsprogram och, utifrån Blumlers infotainment hypoteser, undersöker förekomsten av dem och hur de förekommer. Det empiriska materialet är begränsat i förhållande till hypoteserna ur ett svenskt perspektiv.

4 Det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism

I följande kapitel presenteras den teoretiska utgångspunkten med fokus på Jay Blumlers fyra hypoteser gällande infotainment och dess inverkan. Dessutom presenteras Blumlers infallsvinklar om innehållet i de olika hypoteserna som legat till grund för analysen av texterna. Olika demokratimodeller beskrivs och dessutom kraven på journalistiken i relation till modellerna.

Det teoretiska utgångsläget grundas utifrån Jay Blumlers hypoteser om infotainment. För att få perspektiv om hypoteserna behövs förtydligande och konkretisering av de olika begreppen som ska ligga till grund för analysen av materialet. Teorin blir som en grund för metoden då det hjälper att kategorisera, utvärdera och analysera vårt material. Demokratimodellerna agerar mer som en förklaringsmodell till det resultat som undersökningen visar. Valet av teorierna ligger nära till hands för att bryta ner de tre hypoteserna (kategorierna) som undersöks och agerar som stöd för att hantera och analysera det empiriska materialet. Då studien undersöker två svenska infotainmentprogram kan en svensk definition av infotainment och pratshowprogram vara nödvändigt att presentera.

4.1 En svensk definition

Göran Eriksson och Mats Ekström presenterar sex punkter som kännetecknar pratshowsgenren utifrån en översikt av litteratur på området. Flera av punkterna ställs i kontrast gentemot debattprogram. Författarna presenterar sex punkter gällande svenska pratshowprogram.

- Leds av en programledare/värd där gästen bjuds in att prata snarare än att programledaren pratar själv. Programledaren försöker inte att vara neutral och subjektiva åsikter kan mycket väl visa sig. Något som skiljer sig från programledare i nyhetsprogram eller debattprogram exempelvis.
- Andra punkten ställs i jämförande med debattprogram där formen för talhandlingarna ser annorlunda ut. I en pratshow domineras samtalen av konversation snarare än debatt, en intervju eller kommentarer. Även om intervjuer eller kommentarer inte är helt frånvarande i programformen är det konversationen, med ett vardagsnära språk som tar mest plats.
- Publiken – Bortsett från TV-tittarna har pratshower också en så kallad studiopublik som i olika grad deltar i programmet.
- Förutsättningarna för iscensättning skiljer sig, speciellt jämfört med det journalistiska reportaget. Pratshowen är oftast direktsänd, något som leder till att samtalen kan bli mer spontana och verklighetsbaserade. Det leder till mindre kontroll över hur samtalen formar sig. Jämfört med reportage och debattprogram är möjligheten till struktureringen och iscensättande

mindre, dock förekommer såklart någon form av struktur i pratshowerna också.

- Pratshowen ger mer utrymme för andra typer av aktörer att uttala sig. Det "vanliga folket" eller andra lekmän har en större möjlighet att få komma till tals och styra ett ämne. De vardagliga kunskaperna och erfarenheterna ställs i kontrast mot experternas mer abstrakta kunskaper.
- För det sista är ambitionen i programmen mer tudelad. Programmen är både intresserade av att ta upp viktiga och aktuella nyheter i kombination med att även presentera ett underhållande program.

Det generella antagandet av Ekström och Eriksson är att pratshowen tycks vara i motsats gentemot debattprogram. Men deras översikt ger också en inblick i pratshowers mer utmärkande drag.¹⁴

4.2 "Infotainment of politics" hypothesis

Jay Blumler, professor inom media och kommunikation vid Leeds Universitet presenterar fyra hypoteser gällande infotainment och politik samt dess utveckling och inverkan på den politiska kommunikationen. Han menar att innehållet i den politiska kommunikationen idag är märkt av en slags (1)de-politisering och att politiska val är mer färgat av hur väl de passar in i mediernas filtrerade massuppfattningar. För det andra så är politiken övervägande presenterat som ett (2)spel, något som minskar och tid och plats för politiskt sakinnehåll i medierna. För det tredje, (3)politisk personlighet tar allt större plats och blir mer avancerat då det är lättare att ta in jämfört med djupa politiska sakfrågor.

Till sist finns det tecken på att media promotar och ökar cirkulationen av (4)negativa meddelanden om politiska aktörer, beslut och events. Konsekvenserna blir att cynismen får syre och att det blir mindre och mindre av den politiska kommunikationen till medborgarna. För att summera är Blumler rädd för kommersiell TV då den politiska kommunikationen blir en mix av information och underhållning – politik som en populärkultur istället för en seriös uppgift för den populära diskursen. Dessutom tvingar konkurrensen medieföretagen att anpassa sig efter de "politisk ointressanta" medborgarna, som bidrar till den växande skaran av politisk ointresserade väljare.¹⁵

De olika kategorierna (hypoteserna) gestaltas på olika sätt. Och för att analysera politikens deltagande i två svenska infotainmentprogram utifrån Blumlers hypoteser, är en fördjupning nödvändig för varje kategori.

¹⁴ Eriksson och Ekström i Örnebring, Henrik. TV-parlamentet: Debattprogram i svensk TV 1956 - 1996. Diss., Göteborgs Universitet, 2001.

¹⁵ Brants, Kees. Who's afraid of infotainment? *European Journal of Communication*. 13 no. 3 (1998) 315-335. doi. 10.1177/0267323198013003002

4.3 Det politiska spelet

Medierna gestaltar politiken på olika sätt, utifrån gestaltningsteorin blir utgångspunkten att journalistiken varken kan eller utgör en objektiv bild av verkligheten. Journalistiken blir ett val, ett val gällande vad som ska visas och hur det ska visas. Eftersom verkligheten inte går att beskriva och visa i sin helhet blir mediernas bild och porträttering bara en bild av verkligheten.

Hur journalistiken gestaltar politiken kopplar Jesper Strömbäck till teorierna om *politikens medialisering*. Det grundläggande antagandet gällande teorin är att medier och politiken utgör skilda system med olika logiker. Den politiska kommunikationen styrs i stor grad utifrån den politiska logiken kontra medielogiken. Enligt medielogiken formas medierna utifrån deras format, organisation, arbetsvillkor och normer. Faktorer som bildas i relation med organisatoriska förutsättningar, tekniska villkor, mediepubliken, kampen om deras uppmärksamhet samt politiska och ekonomiska aktörer. Det är faktorer som styr innehållet i nyhetsrapporteringen snarare än själva verkligheten omkring. Medielogiken är en faktor gällande hur journalistiken gestaltar verkligheten och de aspekter eller aktörer som innehållet handlar om. Grunden i den politiska logiken är att politik handlar om kollektivt och auktoritativt beslutsfattande, fördelning av värden i samhället och om beslut i politiken.

Jesper Strömbäck presenterar olika skillnader mellan hur politik som sak och politik som spel gestaltas i media.¹⁶ Den politiska gestaltningen synliggörs ofta ur två perspektiv, politik som sak eller politik som spel. Det som karakteriserar politik som sak är att:

- Innehållet handlar om politiska förslag
- Politiska åsikter i sakfrågor syns mer
- Fokus ligger på förhållanden i verkligheten med relevans för politikens sakinnehåll

Det politiska spelet däremot synliggörs genom att tyngdpunkten ligger på:

- Politiska strategier
- Vinnare och förlorare i opinionen och om väljarna
- Hur politik bedrivs snarare än själva innehållet i den

Jesper Strömbäck tillsammans med Toril Aalberg och Claes H. De Vreese bryter även ner begreppen till två huvuddimensioner av vad de kallar "The strategic game

¹⁶ Strömbäck, J. Den medialiserade valrörelsejournalistiken. Strömbäck, Jesper & Nord, Lars (red.), *Kampen om opinionen*. Politisk kommunikation under svenska valrörelser. Stockholm: SNS Förlag. 2013. s. 119-124.

frame". De förklarar att "spelramen" består av opinionen, valutgångar och ett fokus på vinnare och förlorare och den "strategiska ramen" består utav kampanjstrategier, taktiker och personlighet samt stil exempelvis. Kopplat till teorierna om den politiska logiken och medielogiken kan gestaltningar av politik som spel ses som tecken på att innehållet i medierna är mer präglad av medielogiken jämfört med den politiska logiken. Om gestaltningarna handlar mer om politik som sak är det vägvisare som indikerar att den politiska logiken väger mer i kontrast mot medielogiken. "The strategic game" har fått fäste i journalistiken och Strömbäck m.fl. hävdar att det beror på att ramen är attraktiv och väl relaterad till dess nyhetsvärdering. "The strategic game" passar väl in i flera nyckelvärderingar i den rådande nyhetsbranschen. Att presentera politiken utifrån "The strategic game" demonstrerar journalisternas fokus på drama, konflikter och negativitet. Dessutom i relation med politiska eliter eller grupper. Det visar även deras vilja att lyfta det personliga i nyheterna. Ett fokus på att presentera nyheterna som ett spel (strategic game) tillhandahåller journalisternas dagliga nyheter på ett tillfredställande sätt.¹⁷

Joseph N. Cappella och Kathleen Hall Jamieson presenterar också den strategiska gestaltningen av politik där de, ur ett amerikanskt perspektiv undersöker hur media gestaltar politiken och mediernas samverkan med politiken. Författarna presenterar hur det kan se ut när media fokuserar mer på att strategiskt presentera nyheterna.¹⁸ De hävdar då att det fokuseras mer på att presentera nyheterna med inriktning på:

- Vinna och förlora som en central fråga
- Ett språk som använder sig av krigsmetaforer, spel och motstånd
- Att prata om prestationer, kritiker och publiken
- Prestation, stil och uppfattandet av politiker
- Opinionssiffror, läget i opinionen och utvärdering av kandidater och kampanjer

Bakomliggande orsaker till att politiken presenteras mer som ett spel härleder Strömbäck m.fl. vara kopplat till televisionens tekniska utveckling och kommersialisering. Att presentera politiken som ett spel tillåter journalisterna att enklare producera nyheter med mindre politisk substans, något som inte är lika tidskrävande och som möjliggör att presentera nyheter i rättan tid. Dessutom kan det vara en bonus att producera nyheter med fokus på opinionssiffror, mätningar och statistik då innehållet får en vetenskaplig känsla och en objektiv bild av det

¹⁷ Aalberg, Toril, De Vreese, H Cleas, Strömbäck, Jesper. The framing of politics as strategy and game: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011) 1-17. doi: 10.1177/1464884911427799

¹⁸ Cappella, N Joseph, Jamieson, Hall, Kathleen. News Frames, Political Cynicism, and Media Cynicism. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol.546 (1996) 71-84. (Hämtad 2016-05-12)

som presenteras istället för att endast få information om journalisternas observationer av politiska meddelanden. För det sista är ett fokus på kända politiska aktörer, deras bakgrunder, framgångar och motgångar något som verkar locka mer publik.

Både Strömbäck och Cappella & Jamieson beskriver på liknande sätt hur det politiska spelet kan urskiljas i journalistiken med mer fokus på vinnare och förlorare i opinionen och hur fokus skiftar mer åt politiska strategier. Den politiska personligheten kan även den urskiljas på olika sätt och kopplas till det politiska spelet.

4.4 Den politiska personligheten

Den politiska personligheten kan uttrycka sig på olika sätt och även beskrivas ur olika vinklar. Peter van Aelst, Tamir Sheafer och James Stanyer presenterar hur "personligheten" kan urskiljas bland politiker. De argumenterar för att "personligheten" kan delas upp i två olika fält, ett fält som innefattar att politikers personlighet har knuffat bort fokus från partierna och att individuella politiker idag får större uppmärksamhet. För det andra att personligheten agerar mer som en skiftning mellan det privata och det publika. Att politiska individer tar mer plats beskriver författarna som en "individualization", alltså att den politiska individen alltmer blir en central del av mediernas bevakning på bekostnad av själva partiet som politikern företräder. Författarna hävdar att det politiska systemet presenteras mer som ett slagfält mellan individuella politiska aktörer, och mindre fokus läggs på fundamentala maktstrukturer. Den andra formen av personlighet beskrivs som "privatization", vilket hänvisar till det ökade intresset för politiker som vanliga människor. Politiker presenteras mindre som den talesperson den är och kan istället presenteras som en hängiven förälder, en dedikerad sportfantast eller en passionerad musiker exempelvis. Det privata tar plats i det offentliga rummet.

Van Aelst m.fl. diskuterar också vilka politiker det är som får ta plats och synas i exempelvis valtider. De hävdar att i tider när politiska val närmar sig är det ofta ett större intresse på den så kallade ledande politiska kandidaten. I Tyskland och Storbritannien där två dominerande partier huserar får de två (tre) toppkandidaterna till premiärministerposten mer fokus på sig. I länder som Sverige och Holland, där det politiska landskapet är mer fragmenterat och där fler politiska partier agerar tenderar intresset vara på de ledande partipolitikerna, närmare bestämt partiledarna. Effekter av att politikernas personlighet blir allt viktigare kan vara, enligt Stanyer m.fl. att vi medborgare får en alltmer närmre bild av politikerna och att vi på sätt lär känna dem bättre som politiker och som personer. Men ifall vi blir svikna av politikerna som vi nu lär känna allt mer och bättre, kan besvikelsen bli större och en cynism från medborgarnas gentemot politiken kan eskalera och spridas.

Den politiska personligheten har blivit ett centralt begrepp om hur politiska nyheter förändrats under tid. Och det generella antagandet är att nyhetsfokus har skiftat ifrån partier och organisationer till fokus på politiska ledare. Samt att de politiska ledarna också porträtteras som privatpersoner.¹⁹ I relation med journalistikens demokratiska uppdrag att rapportera relevanta och politiskt intressanta nyheter kan den politiska personligheten bli problematisk. Dock behöver medborgarna information om olika politiska aktörer, men när det stora intresset är att få reda på mer om politikernas privata liv eller att politiska aktörer tar större fokus från övriga politiska frågor kan det, ur ett demokratiskt synsätt ses som problematiskt.

4.5 Medial cynism

Relationen mellan journalister och politiker beskrevs som symbiotisk men har under senare tid kommit att beskrivas mer utifrån ömsesidig misströstan. Det finns tre olika förklaringar bakom utvecklingen som hänger ihop med varandra. För det första har en generell förflyttning skett från en fokusering på partidemokrati till en publikdemokrati, även kallat en dramademokrati. Karakteristiskt för det är ett minskat intresse för politisk substans och sakpolitik och ett större intresse för politiska personligheter med fokus på stil, image, synlighet och opinionsläget. Det är större fokus på "prestationerna" än vad politiker egentligen har genomfört. Karisma, autenticitet och empati är viktiga förutsättningar för att lyckas.²⁰

För det andra syns en ökning av en mer marknadsdriven nyhetsagenda där mediernas tidigare roll var att agera mer ur public service -perspektiv och förse medborgarna med politisk relevant information. I takt med den tekniska utvecklingen och samhällsförändringarna under tidigare decennier har nyhetsjournalistiken förändrats från en mer beskrivande journalistik till en mer tolkande journalistik där fokus ligger på "varför?" snarare än "vad?" Blumler och Cavanaugh pratar om en tredje tidsålder av kommunikation i liberala demokratier som lyfts fram av ett ökat fokus på professionalism och politisk påverkansarbete samt antielitistisk populism.²¹

Generellt har utvecklingarna lett till en ökad intermedial tävling där medierna inte längre bestämmer det som medborgarna behöver för att vara en demokratisk

¹⁹ Sheaffer, Tamir, Stanyer, James, van Aelst, Peter. The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2. 203-220 (2011). doi: 10.1177/1464884911427802

²⁰ Brants, Kees, De Vreese, Claes, Möller, Judith, Van Praag, Philip. The Real Spiral of Cynicism? Symbiosis and Mistrust between Politicians and Journalists. *International Journal of Press/Politics*. XX(X). 1-16 (2009). doi: 10.1177/1940161209351005

²¹ Blumler och Cavanaugh i The real Spiral of Cynicism? Symbiosis and Mistrust between Politicians and Journalists. s.6.

medborgare, utan där publikens önskan och begäran har styrt vad medierna väljer och visar. För det tredje så börjar medborgarna och publiken att utmana upplysningsidealet för den rationella diskursen och medborgarnas roll i debatten och kräva att få sin röst hörd mer. Det är en skillnad idag och publiken samt deras röster tas mer seriöst i medierna och politiken i ett försök att hantera den alltmer rörliga publiken.

Utvecklingen mot att den politiska substansen minskar till förmån för andra gestaltningar av politiken har ändrats. Tolkningar och olika gestaltningar blir viktigare än sakförhållanden. Den här plattformen används mer av journalister för dem själva, och för "den vanliga människan" än för experter och rationella medborgare. Journalisterna letar efter mer sensationella nyheter och huvudrubriker som de tror att medborgarna vill ha istället för att verkligen undersöka vad publiken vill ha. Och i kontrast mot detta finns det klagomål mot politiker som, för att kontrollera den allt mer ovissa utgången av mediernas bevakning, har medialiserats och professionaliserat konsten att hantera medierna i utvecklandet av deras påverkan, såsom spin exempelvis. Brants m.fl. beskriver ifrån politikernas perspektiv, att journalisterna är för eventdrivna, nyfikna på maktkamper och vill sätta den politiska agendan själv istället för att fokusera på politisk substans och politisk policy. Det sammanstrålar med vad Strömbäck hävdar, att medielogiken och mediernas intresse tar mer plats i infotainmentsfären.

Medial cynism kan brytas ner i hur negativa budskap om och ifrågasättande av politiska aktörer, beslut och events promotas och sprids från mediernas sida, i det här fallet programledarna/värdarna i de två svenska infotainmentprogrammen.

4.6 Demokratimodeller

Demokrati är inte ett enhetligt begrepp för att förklara ett samhälle. Det som olika demokratimodeller har gemensamt är att det i grunden finns en samstämmighet mellan vad som skiljer en demokrati från en icke-demokrati. I en demokrati är de politiskt styrande folkvalda av väljarna i fria, rättvisa och demokratiska val. Informationsfrihet, pressfrihet och yttrandefrihet är rådande och i princip alla människor som påverkas av de politiska valen ska räknas som medborgare, med rättigheter, friheter och skyldigheter.

Men en demokrati kan urskiljas på olika sätt. Utifrån de grundläggande kriterierna om en demokrati är det svårt att peka på vad som är den "goda demokratin". De tre dominerande demokratimodellerna som Jesper Strömbäck och Lars Nord beskriver kan vara till hjälp utkristallisera begreppet demokrati. Modellerna beskrivs som konkurrensdemokrati, samtalsdemokrati och deltagardemokrati.

Konkurrensdemokrati kan kortfattat beskrivas utifrån att det är politikerna som agerar och medborgarna reagerar. Folkets uppgift lutar mer åt att på valdagen,

välja mellan olika politiska aktörer och den politiska eliten. Den politiska eliten tävlar om medborgarnas röster. De politiska valen synliggörs ur två fält, det ena där valen ses som en möjlighet för folket att begära ansvar för dem som har suttit på makten (bakåtblickande) och för det andra blir det politiska valet en möjlighet för medborgarna att analysera och avgöra förhållanden mellan politiska alternativ och ge politiker fullmakt att genomföra den politik som de går till val med (framåtblickande).

Den deltagardemokratiska modellen ser den konkurrensdemokratiska modellen i förhållande att den lämnar allt för lite plats för medborgarna och deras möjlighet att påverka politiken. Deltagandemodellen ser medborgarnas politiska involvering som något positivt, både för individerna själva och samhället i stort. Individen får kunskaper, färdigheter och förmågan till kollektivt samspel. På samhällsnivå bidrar våra kunskaper och deltagande till att de politiska beslut som fattas blir bättre sammanbundna. Folket kan vara med och påverka på ett annat plan.

Samtalsdemokratin kan liknas mycket vid deltagardemokratin i form av deltagandet. Skillnaden syns i hur människor deltar i den politiska debatten. Debatten, i form av diskussioner, samtal och dialog är grundpelare i modellen och desto mer av det i det politiska samtalet, desto bättre. För att debatten ska vara deliberativ och framåtskridande ur ett demokratiskt perspektiv bygger det på jämlikhet, intellektuell frispråkighet, ett uteblivande strävande efter makt och förnuftiga och sakliga argument.²²

Kraven på Journalistiken

Generellt bör journalistiken funktion, med utgångspunkt i alla tre demokratimodeller, vara en plattform för diskussion och debatt samt förse folket med så objektiv information som möjligt och inte låta det underhållande innehållet ta över i förhållande till journalistiken. Dock så finns det olika krav på journalistiken utifrån de olika demokratimodellerna.

I en konkurrensdemokrati är det vitalt att medierna granskar hur den politiska makten hanteras och det kräver att de tillhandahåller så sanningslik information som möjligt om hur de politiska aktörerna som sitter på makten har utfört sitt arbete och åskådliggör vilka som haft makten och det ansvar som medföljer på olika politiska nivåer. Detta för att medborgarna ska ha möjlighet att utkräva ansvar av de politiska aktörerna. För att medborgarna ska ha möjlighet att ge fullmakt till politiska aktörer krävs det att medborgarna är informerade om vilka åsikter politiker och politiska partier har, och även kopplingen mellan partiernas åsikter i sakfrågor och ideologier. Det är även här vitalt att journalistiken granskar och synliggör hur makten hanteras och, i förhållande till politiska val, kan

²² Strömbäck, Jesper. *Makt, medier och samhälle*. Stockholm: SNS Förlag, 2009.

kräva svar utifrån hur eventuella regeringskoalitioner ska se ut. Dessutom bör journalistiken sätta dagordningen och fokusera mer på de politiska aktörerna. Om exempelvis det politiska spelet tar mer plats än det sakpolitiska kan det skada medborgarnas möjlighet att ge fullmakt till politiska aktörer då kraven är att förse allmänheten relevant information hur makten hanteras och olika politiska åsikter.

Journalistiken ur ett deltagarperspektiv på demokrati lägger tonvikt vid att medborgare uppbådas politiskt. Det betyder att journalistiken ger den vanliga medborgaren chans att få en aktiv och framförskjuten roll i journalistiken. Att informera om olika politiska alternativ om politiska partiers och även medborgarorganisationers värderingar och att granska hur den politiska makten hanteras är viktigt. Istället för att utgå från mediernas dagordningar flyttas här tonvikten mot att dagordningen ska representera medborgarna och att journalistiken ska agera som folkets röst mot politiska makthavare.

Ur ett samtalsdemokratiskt synsätt är det också viktigt att granska makten och förse medborgarna med relevant politisk information. För samtalsdemokratin är det också vägande att inte bara låta samhällets eliter få en röst utan att journalistiken tillåter fler aktörer på olika nivåer i samhället komma till tals på lika villkor. Det politisk relevanta bör förmedlas och rationalitet och intellektuell öppenhet samt gemensam insikt är viktigt för att ge bidrag till de politiska diskussionerna, och att de baseras på en väsentlig och vettig bas.²³

Sammanfattning

Jay Blumlers "Infotainment of politics" hypoteser om infotainments inverkan på den politiska kommunikationen går att bryta ner i tre huvuddelar, synligheten av det politiska spelet i form av fokus på mätningar samt vinnare och förlorare i opinionen och politiska strategier med tyngdpunkt på hur politiken bedrivs mer än själva innehållet. Mediernas cynism där negativa budskap om politiska aktörer, beslut och policys promotas och sprids av medierna, samt politisk personlighet som går att bryta ner i två olika fält. Det första fältet hanterar det privata, nämligen hur politikernas personliga attribut flyttar in i den politiska kommunikationen, och för det andra hur de politiska individerna tar allt större plats på bekostnad av partierna och de politiska institutionerna.

Demokratibegreppet är inte enhetligt i den meningen att ett samhälle som följer de demokratiska principerna är jämlika och synonyma. Det finns olika sätt att förklara och urskilja vad som är en demokrati. Och de tre demokratimodellerna som presenteras visar på olika sätt hur en demokrati kan vara uppbyggd utifrån medborgarnas aktiva deltagande i den politiska debatten till att agera mer som en

²³ Nord, Lars & Strömbäck, Jesper. "Journalistik, medier och demokrati" I: Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur. 2004.

passiv aktör vars röst politiken fritt tävlar om. Journalistiska krav utifrån de olika demokratimodellerna kan ses från hur medborgarna involveras i processen. Att granska makten ses som väsentligt men ur olika perspektiv i kontrast till exempelvis konkurrensdemokrati eller deltagardemokrati. Från att journalistiken sätter dagordningen och presenterar politiska åsikter för att medborgarna ska bestämma vem som ska få rösterna, till att inkorporera folket i journalistiken för att delta och påverka den politiska debatten.

Det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism är alla tre kategorier som i relation med journalistiken, inte uppfyller vissa grundläggande krav. Att journalistiken och dess funktion, som tidigare nämnt, ska vara en plattform för diskussion och debatt och förse medborgarna med så objektiv information som möjligt blir komplicerat om innehållet domineras av exempelvis en politikers privata angelägenheter eller om intresset endast är att diskutera opinionssiffror. Att förse objektiv information blir även det lidande om negativa budskap och cynism genomsyrar samtalet med en politiker. Precis som Strömbäck beskriver den medialiserade politiken som tidigare nämnts, utspelas politiken idag i och via medierna. Samtidigt är medierna den viktigaste källan för medborgarna då de har nyckeln till människornas uppmärksamhet. Medierna får en maktposition i den politiska kommunikationen och de som vill nå ut med information till medborgarna tvingas att anpassa sig efter mediernas sätt att arbeta och fungera.²⁴ Blumlers hypoteser i relation med medierna och demokrati kan ge indikationer om hur medielogiken tar mer plats i förhållande till den politiska logiken och hur innehållet i de två svenska infotainmentprogrammen står i relation med journalistikens demokratiska uppgifter.

Den teoretiska utgångspunkten i Blumler hypoteser ska ligga till grund för hur vi hanterar det empiriska materialet i undersökningen. De olika demokratimodellerna kommer användas som en förklaring och tolkning av undersökningens resultat med utgångspunkt i journalistiska uppdrag i relation med de olika demokratibegreppen. Det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism är centrala begrepp som kommer att användas för granskning av det insamlade materialet, alltså en metod för hur materialet ska analyseras. En metod som presenteras i nästkommande kapitel.

²⁴ Ibid.

5 Metod

I metoden presenteras undersökningens tillvägagångsätt, hur material och urvalsprocessen genomförts samt hanteringen av materialet i form av en textanalys.

Till en början låg fokus på att undersöka och jämföra politikernas deltagande i olika sorters nyhetsprogram, exempelvis Skavlan och Agenda och visa på eventuella skillnader i språket mellan dessa olika nyhetsprogram. Dock visade det sig vara problematiskt att finna ett tillräckligt stort material för att jämföra, då vi ville ha intervjuer som hanterade ungefär samma ämne för analys. Istället flyttades fokus mot själva infotainmentgenren och dess inverkan på politiken. I detta fall i svenska infotainmentprogram. Forskningsfrågan flyttade fokus från en komparativ studie av olika genrer till en fallstudie som ämnar hypotespröva tre av Jay Blumlers fyra hypoteser gällande infotainment och dess inverkan på den politiska kommunikationen. Genom en fallstudie av politikernas deltagande i två svenska infotainmentprogram testas Blumlers definitioner och resultatet sätts i relation med olika demokratimodeller och journalistiken uppdrag.

Fallstudie

En fallstudie är en studie som är inriktad på en specifik situation exempelvis ett samtal. I vårt fall utdrag ur Nyhetsmorgon och Skavlan där programledaren samtalar med respektive politiker. Vi har undersökt ett fall så att säga för att sedan förflytta oss till nästa. Men att beskriva det mest specifika är bara en sida av en fallstudie. Det är lika viktigt att lyfta de mer generella drag som kännetecknar fallen.²⁵ Att vi har valt och göra en kvalitativ fallstudie är för att vi ville undersöka de variationer, likheter och avvikelser som sker i samtalen mellan programledare och partiledare.

Alla intervjuer i Nyhetsmorgon är uppbyggda på ett liknande sätt och innefattar olika partiledare inför det svenska riksdagsvalet 2014. Intervjuerna i Skavlan är tagna ur ett större tidsperspektiv. Som tillvägagångssätt använde vi oss utav en kvalitativ textanalys där texterna analyseras och tolkas utifrån de rådande hypoteserna som ligger till grund för undersökningens problemformulering. Blumlers hypoteser om infotainment är grunden för hur texterna tolkats då det politiska spelet, den politiska personligheten och en medial cynism gentemot politiken agerar som grundpelare i de frågor vi ställde till materialet.

5.1 Material och urval

Valet att undersöka tv-program grundar sig i att Blumlers hypoteser är ställda emot den kommersiella televisionens framfart och att det empiriska materialet är, enligt Blumler själv begränsat i form av att gå in på djupet i televisionsutbudet, om än bara två svenska program som den här undersökningen grundar sig i. Totalt har

²⁵ Ekström, Larsson. (2010) s.19

vi valt ut 10 intervjuer. Tre stycken från Skavlan och sju stycken från Nyhetsmorgon. Orsaken bakom valen är flera. Det som vi först sökte efter var intervjuer från en mer utpräglad talkshow. Valet föll på Skavlan som är Sveriges mest populära i den kategorin. Dock var det problem att få tillgång till vissa intervjuer då det inte gick att hitta, varken genom att söka igenom videohemsidor eller på SVT Play då programmen tas bort där ifrån efter en viss tid p.g.a. att SVT:s rättigheter till programmet hade upphört.

På Youtube fann vi dock intervjuer med politiker i programmet och som dessutom innehöll hela intervjuer till skillnad från enstaka klipp som fanns tillgängliga på SVT Play. Att utöka materialet i form av andra mer underhållningsbaserade nyhetsprogram kändes då naturligt. Valet föll på TV4:s morgonprogram Nyhetsmorgon och mer specifikt partiledarintervjuerna inför det svenska riksdagsvalet 2014. Alla intervjuer är ungefär lika långa tidsmässigt och följer en liknande struktur. Det kändes som ett bra spektrum av politiker att ha med i vår undersökning.

Orsaken till att vi valde partiledarintervjuerna inför riksdagsvalet 2014 är för att perioden innan ett val är en period då fler människor kan tänkas ta del av politisk kommunikation och där partiledarnas medverkan har stor betydelse veckorna innan en stor politisk händelse som påverkar landet i stor skala. Nyhetsmorgon är inte uppbyggt som en talkshow likt Skavlan, utan mer vad en kan kalla för ett mjukt underhållande nyhetsprogram som blandar information och underhållning i sann infotainmentanda. Båda Nyhetsmorgon och Skavlan tillhör i tittartoppen i sin kategori i Sverige. De politiker som har deltagit i studien i Nyhetsmorgon är Stefan Löfven (S), Annie Lööf (C), Jan Björklund (L), Jonas Sjöstedt (V), Jimmie Åkesson (SD), Göran Hägglund (KD), Fredrik Reinfeldt (M). Miljöpartiet är inte representerat i undersökningen av den anledningen att vi inte har haft tillgång till några intervjuer i nyhetsmorgon eller Skavlan under den aktuella perioden med vare sig Gustav Fridolin eller Åsa Romson. I Skavlan deltog Stefan Löfven (S) vid två tillfällen. Moderaternas Anders Borg deltog vid ett tillfälle.

Skavlan

Skavlan är Skandinaviens största talk show och programledare är Fredrik Skavlan. Programmet gästas av kända personer inom olika områden exempelvis artister, idrottsprofiler, politiker med mera. Under programmet visas Fredrik Skavlans möte med personen i fråga, men också mötet mellan de olika deltagarna i programmet. Skavlan spelas in i en studio i London samt Stockholm och sänds med studiopublik. I Sverige sänds programmet i SVT under fredagskvällarna. Skavlan sänds utöver i Sverige också i Norge samt Finland och sändes för första gången den 16 januari 2009.²⁶

²⁶ Skavlan. Monkberry AS. Om Skavlan. <https://skavlan.com/se/om-programmet> (Hämtad 2016-05-17)

Nyhetsmorgon

Programmet sänds på TV4 som ägs av TV4-Gruppen. Kanalen startade sina sändningar 1990 och målet var att utmana rådande public service-kanaler på marknaden med en ny modern kommersiell televisionskanal. Idag driver TV4-Gruppen tio kanaler i Sverige med TV4 som flaggskepp.

Nyhetsmorgon sändes för första gången 1992 i TV4 med Bengt Magnusson och Malou von Sivers som programledare. Nyhetsmorgon är idag Sveriges mest populära morgonprogram med över fem miljoner tittare i veckan och inspiration för själva konceptet har TV4-gruppen hämtat ifrån NBC:s Today show.

Nyhetsmorgon var till en början ett veckoprogram, men sedan 2004 så sänds det också på helgerna.

På vardagarna sänds nyheter varje hel- och halvtimme och där emellan sker olika intervjuer och inslag. Ett sådant inslag är exempelvis skrapandet av en trisslott av en privatperson eller att kända personer besöker studion. Helgerna skiljer sig mot de vardagliga sändningarna genom att de innehåller färre nyhetssändningar och består istället av längre inslag och intervjuer. Helgens sändningar har dessutom en senarelagd sändningstid.²⁷

5.2 Tillvägagångssätt

Efter valet av olika fall från Skavlan och Nyhetsmorgon påbörjades arbetet med att först transkribera intervjuerna till textmaterial. Därefter analysera och tolka texterna utifrån Blumlers hypoteser.

Textanalys

En text består av olika system av tecken. Alla tecken skapar mening och det behöver inte enbart vara text på ett papper utan det kan också vara olika ljud, bilder/symboler som för oss skapar en mening. Med alla dessa tecken skapar vi en betydelse, en egen värld, men det ska också sägas att texten är en representation av det vi ser och inte en direkt avspeglning av hur något är. När vi läser en text skapar vi oss med hjälp av en viss inramning och utifrån vissa perspektiv, en bild efter våra egna referensramar. Kontexten som deltagarna befinner är en pratshow som leds av en programledare som inte är neutral och där deltagare bjuds in till konversation. De interagerar med varandra vilket är en nödvändighet för att inte samtalet ska bryta ihop samtidigt som de försöker nå en ömsesidigförståelse för vad de försöker säga varandra.²⁸

I vår analys och tolkning av det som sägs i Nyhetsmorgon respektive Skavlan har vi haft nytta av vår förförståelse för programmen. Vi vet hur respektive program är

²⁷ TV4-Gruppen. Om TV4-Gruppen. <http://www.tv4gruppen.se/Om-TV4-Gruppen/Det-har-ar-vi1/det-har-ar-tv4-gruppen/> (Hämtad 2016-05-17)

²⁸ Ekström, Larsson.(2010)

strukturerade vilket underlättade för att se olika mönster. Både likheter och skillnader. Vi vet hur respektive programledare agerar i sin roll och vi vet sedan tidigare vad de olika partiledarna tycker i olika frågor. Denna förförståelse har hjälpt oss att förstå hur politikerna uppträder på olika plattformar. Eftersom att vi observerat hur programmen ser ut så har vi använt oss av vår förförståelse för att kunna ge en innebörd av det som sker i programmen. Det är i alla undersökningar en nödvändighet att den eller de som genomför studien skaffar sig goda förkunskaper om det som ska undersökas. Utan en förförståelse så skulle texten vi undersöker bli helt obegriplig. På så sätt är vi subjektiva, men samtidigt finns det ett flertal kriterier för tolkning som vi har använt oss av som ska göra så att studien är så objektiv som möjligt.²⁹ I tolkningen av texterna har vi inte utgått ifrån våra egna tolkningar eller förståelser av Blumlers begrepp. Istället har vi med teoretiskt utgångspunkt tolkat texterna utifrån det politiska spelet, den politiska personligheten och en medial cynism.

Som vi nämnt tidigare har vi inte varit närvarande under intervjuerna vilket innebär att vi i vår roll som observatörer inte kunnat inverka på vad deltagarna har sagt, men eftersom att intervjuerna har spelats in i en tv-studio så skadar det inte att ha med i beräkningen att politikerna p.g.a. tv-kameror, programledare, studiopersonal m.fl. kan känna sig observerade och att det i sin tur kan ha en viss påverkan på politikerna.³⁰ Samtidigt ska det tilläggas att politikerna har en vana av denna typ av situationer. Syftet med transkriberingen har först och främst varit för att genomföra en analys och få en bättre relation med texterna, men också för att den som inte har tillgång till inspelningen ska kunna ta del av interaktionen.

När vi har genomfört transkriberingen så har vi valt att använda oss av skriftspråk istället för talspråk. Det har vi gjort av den anledningen att det underlättar läsningen av intervjuerna och det har inte på något sätt påverkat analysen av det som har sagts i intervjuerna. Utöver ett vanligt skriftspråk har vi valt att använda oss av följande tecken:

- en sifferkombination står innan varje nytt uttalande för att ge en identitet och varje intervju börjar på 01. Det andra uttalandet blir 02, tredje 03 osv.
- PJ: initialerna står för vem det är som gör ett uttalande. I exemplet står PJ för Peter Jidhe.
- K1 Står för intervjuens identifikationsnummer, K2 är andra intervjun och så vidare.
- = Betyder när någon i intervjun avbryter någon annan när denna har ordet.
- >> Betyder att den som blev avbruten fortsätter med sitt avbrutna uttalande.

²⁹ Ibid.

³⁰ Moberg, Ulla. "Analys av samtal". I *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Ekström, Mats, Larsson, Larsåke (red.) Lund: Studentlitteratur AB, 2010. s.193-214.

- () I en parates står kommentarer exempelvis (programledaren ler)
- . Har samma betydelse som i vanligt skriftspråk.
- , Har samma betydelse som i vanligt skriftspråk.
- : Har samma betydelse som i vanligt skriftspråk.
- ! Har samma betydelse som i vanligt skriftspråk.
- ? Har samma betydelse som i vanligt skriftspråk.
- Detsamma gäller för stor eller liten bokstav.

När transkriberingen till slut var genomförd påbörjades arbetet med att analysera och tolka texterna. Utgångspunkten i tolkningen är, som vi tidigare nämnt, hämtad ifrån Jay Blumlers hypoteser om infotainment där det politiska spelet, den politiska personligheten och medial cynism var grunden för analysen. Dock var vi tvungna att definiera begreppen, vad menas egentligen med det politiska spelet exempelvis? Hur ska en veta vad i texterna som eftersöks? Med hjälp av relevant litteratur och forskning kunde vi formulera relevanta frågor i kontrast till undersökningens syfte och problem. De frågor som ställdes till textmaterialet såg ut på följande vis:

- **Politiska spelet**

Fokus på opinionssiffror och mätningar, vinnare och förlorare?

Exempel: "I förra mätningen hamnar ni efter med 3,2 procentenheter."

- Fokus på hur politik bedrivs i form av exempelvis samarbeten och hur politik ska genomföras utan fokus på innehållet i den?

Exempel: "Kan ni komma överens att samarbeta efter valet?"

- **Medial cynism**

Frågor med fokus på negativa budskap gentemot politiska aktörer och beslut?

Exempel: "Tidigare uttalande av Person X har skapat misstro mot ert parti..."

Ifrågasättande av politiker och deras politik, beslut och agerande?

Exempel: "Kommer inte fler personer hamna i utanförskap till följd av din politik?"

- **Politiska personligheten**

Frågor och svar med tyngdpunkt på politikerns privata liv?

Exempel: "Du är en inbiten frimärkssamlare, hur kommer det sig?"

Mer fokus på politiska individer och aktörer än partier och andra politiska institutioner?

Exempel: "Du kallar dig för liberal, hur påverkar det din politik?"

Valet att endast undersöka tre av Jay Blumler fyra hypoteser grundar sig på att den så kallade de-politiseringen utifrån mediernas filtrerade massuppfattningar är svårt att urskilja utifrån materialet då hypotesen är mer omfattande än de andra tre som fokuserar mer på själva innehållet i intervjuerna som undersökts. Det blir svårt ur en intersubjektiv hållning att mäta en "depolitisering" utifrån ett relevant förhållningssätt och reliabiliteten kan bli lidande.

Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Tolkningen av texterna analyseras med ovanstående utgångspunkt, dock är det även viktigt att sådant som framkommer i materialet som kanske bryter mönstret kommer till tals och omfattas. Intersubjektivitet förutsätter att en tolkning kan göras om på liknande sätt.³¹ I detta fall är begreppen som ligger till grund för tolkningen baserade på rådande forskning där begreppen förklaras och bryts ner. Tolkningen av texterna med utgångspunkt i teoretiseringen av begreppen stärker en eventuell oberoende tolkning av samma fenomen. Under analysen av texterna märktes det dock ett mönster i texterna och en linje som återkom. Om vi hade analyserat exempelvis 20 liknande intervjuer till utöver det befintliga materialet hade nog resultatet sett liknande ut. Precis som Mats Ekström och Larsåke Larsson skriver, "har vi grund för att påstå detta?" är det viktigt att ställa sig samma fråga till vår undersökning. Och utifrån det undersökta materialet visas mönster som talar för det.

Det insamlade materialet visar svar på vad undersökningen syftar till, nämligen att urskilja det politiska spelet, den politiska personligheten och en medial cynism och hur det framkommer. Den insamlade empirin följer det som avses tolkas och precis som nämnts innan baseras tolkningarna/analysen av texterna på teoretiska grunder och rådande forskning. Undersökningen är inte statistiskt sätt generaliserbar, men eftersom att vi utgår utifrån Blumlers tidigare nämnda hypoteser testar vi dessa på det insamlade materialet för att se om de överensstämmer. Det innebär att generaliseringen blir teoretisk istället för statistisk och att vi har använt oss av en så kallad deduktiv strategi.³²

Forskningsetik

Eftersom att vi inte har varit närvarande under intervjuerna har inte vår roll som observatörer kunnat inverka på vad som har sagts. Det material vi har använt oss av är tillgängligt för allmänheten så därför har vi inte heller behövt ta hänsyn till vem som har rättigheterna till det. Vi har inte heller varit tvungna att be de deltagande personerna om lov eftersom våra observationer inte har gjorts i varken en offentlig (torg, väntrum etc.) eller privat miljö(i hemmet) utan i två tv-program. Vi har därför inte behövt tänka på vare sig tillträde, anonymitet eller att förklara

³¹ Ekström, Mats, Larsson, Larsåke. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB, 2010. s.17.

³² Ibid.

vad vi skulle göra och varför. Vi har inte varit i behov av någons sanktion för att bedriva denna studie.³³

5.3 Metoddiskussion

Materialet utgör inte ett stort material, men resultatet kan visa fragment av verkligheten och en fingervisning om hur infotainmentprogram hanterar begreppen som anses karakteristiskt för infotainment och det politiska innehållet i programmen. När vi har analyserat texterna har vi tolkat texterna utifrån olika faktorer. Precis som Gripsrud beskriver hermeneutik och tolkning, "Läsning är en process där texten får mening i mötet mellan textens element och läsarens huvud".³⁴ I vårt medvetande förekommer det erfarenheter, åsikter och attityder. Det har en betydelse för hur vi möter texten och hur någon annan skulle möta samma texter. Och när vi närmar oss en text måste vi ha en viss aning om vad det är vi letar efter i texten. I detta fall grundar det sig på, som tidigare nämnts, Jay Blumlers hypoteser där politikens spel, medial cynism och den politiska personligheten är i fokus. Men att leta efter "politikens spel" kan betyda olika för olika personer och för att bryta ner det har vi lutat oss mot forskningen. Vad karakteriserar det politiska spelet? Detta för att precisera våra frågor gentemot texten på ett så precist sätt vi kan och inte bara förlita oss utifrån våra erfarenheter och bilder av det "politiska spelet" exempelvis. De frågor vi har ställt till materialet baseras på teoretiska antaganden om de olika sidosämnena som Blumler beskriver i sina hypoteser.

Det vi undersöker i texterna är baserat på teoretiska antaganden om politikens spel, personlighet och en medial cynism. Ur den synpunkten stärker det metodens validitet. Att vi inte bara har analyserat utifrån vår ståndpunkt och tolkning av vad det politiska spelet är exempelvis. Men samtidigt är det en balansgång vid tolkning av texter. Även med samma teoretiska utgångspunkt och frågor, är det en tolkning som görs, en tolkning där våra attityder och förkunskaper kan spela roll. Men med den gemensamma teoretiska utgångspunkten ökar reliabiliteten och validiteten för det som mäts i det empiriska materialet och dess pålitlighet.

Det material vi använt oss av har styrts mycket utifrån tillgänglighet och åtkomst. I slutändan landade det på, som vi tidigare nämnt, tio stycken intervjuer med politiker i Nyhetsmorgon och Skavlan. Att få tillgång till material från Skavlan var besvärligt då mycket av det material som finns på SVT:s digitala kanaler av upphovsrättsliga skäl försvinner efter en viss tidsperiod. Istället fokuserades sökningen på att finna material som fanns öppet på internet, nämligen Youtube och andra videokanaler. Valet av Nyhetsmorgon tillkom då det gav en bredare bild av flera politiker mitt under rådande valrörelse inför riksdagsvalet 2014 och stämde

³³ Ibid.

³⁴ Gripsrud, Jostein. *Mediekultur Mediesamhälle*. Borgå: Daidalos AB, 2011.

in i kategorin infotainment, med en tydlig blandning av information och underhållning som bas i programmet. Valet av tio intervjuer kan härledas mycket till aspekten tid. Transkriberingen av intervjuerna var ett tidskrävande arbete, men som i slutändan resulterade i en bättre möjlighet att analysera texterna i sin helhet.

Vi ser undersökningen som en fallstudie utifrån Jay Blumlers hypoteser om infotainment. Men för att kartlägga exakt hur det förhåller sig ur ett svenskt perspektiv kan undersökningen självklart utvidgas för framtida undersökningar. Större material, alternativa metoder såsom att även kvantitativt mäta förekomsten av det politiska spelet exempelvis i mer underhållande svenska nyhetsprogram och få en mer övergripande statistisk bild av innehållet. När vi närmade oss textmaterialet insåg vi att texterna kan visa väldigt mycket mer än vad vi fokuserade på. Det finns intresseväckande objekt och undersökningsmöjligheter som är spännande att undersöka inom fältet media och kommunikationsvetenskap. Hur förhåller sig texterna i jämförelse med mer traditionella nyhetsprogram? Hur visar texterna på liknelser och olikheter i kontrast till olika politiska aktörer och partier? Hur förhåller sig Jay Blumlers hypoteser i mer traditionella nyhetsprogram? Det finns intressanta ingångar som texterna visar, men som vi inte har haft möjlighet att fokusera på i vår undersökning.

6 Resultat och Analys

I kapitlet presenteras resultatet av undersökningen med följande analys. De undersökta programmen och dess karakteristik tydliggörs och varje del (hypotes) kommer att presenteras i egna underrubriker och med ett avsnitt som hanterar infotainment och demokrati.

6.1 Intervjuerna

I en TV-intervju finns det fler faktorer att uppmärksamma än bara vad som sägs mellan aktörerna. Hur ser studion ut? Sitter eller står gästen? Är det mörkt eller ljus i studion exempelvis. De två programmen som undersökts är TV4:s Nyhetsmorgon och SVT:s Skavlan, två svenska underhållningsbaserade program fast ändå olika i sin uppbyggnad.

Nyhetsmorgon

Som tidigare nämnts är alla undersökta intervjuer från slutet av valrörelsen inför det svenska riksdagsvalet 2014. Intervjuerna med partiledarna är uppbyggda på liknande sätt i form av tid och studioutsmyckning. I de flesta fall intervjuas politikern av två programledare, dock förekommer det intervjuer med endast en programledare.

De inblandande i intervjun sitter snett mittemot varandra vid ett bord som är uppdukat med frukost och kaffe. Studion är utsmyckad med böcker och växter i bakgrunden. Då programmet är ett morgonprogram känns det som studion är uppbyggd för att likna tittarnas frukostbord och bjuder in tittaren till att dela sin frukost och morgon med deltagarna i programmet. Det presenteras som en avslappnad och harmonisk miljö som politikern vistas i. Politikern presenteras kortfattat samtidigt som hen sitter snett mittemot programledaren eller programledarna.

Intervjuerna följer liknande mönster där det är programledaren/ledarna som styr samtalet via frågor till den politiska gästen. Ibland är svaren korta och direkta och ibland mer uttömmande och förklarande. Det är väldigt sällan som politikern styr samtalet vidare utan det är ofta programledarna som för in diskussionen i nya ämnen. I varje partiledarintervju förekommer det en tittarfråga där en medborgare får chansen att ställa en fråga till partiledaren. Ofta är den frågan kopplad till partiets politik i form av deras kärnfrågor eller eventuella oklarheter inför valet. I flera fall är oftast tittarfrågan mer sakpolitisk bunden än flera av programledarnas mer banala frågor till och från. Tittarfrågan brukar även det följas upp av programledaren för en diskussion i ämnet som tittarfrågan lyfte. Genomgående för intervjuerna i Nyhetsmorgon är att det politiska spelet visas mycket i form av opinionssiffror och vinnare och förlorare i opinionen. Dessutom följer varje intervju ett mönster som tar upp politikernas morgonrutiner och politikern får utrymme för att prata familj, frukost och hur privata rutiner formar sig under en

intensiv valrörelse. Ofta fortsätter samtalen vidare om partiets kärnfrågor, exempelvis ställs frågor till Jonas Sjöstedt om vinster i välfärdens vara eller icke vara, Jan Björklund får frågor om skolan och dess utveckling med mera.

Skavlan

Intervjuerna som genomförs i pratshowprogrammet Skavlan är uppbyggda lite annorlunda jämfört med Nyhetsmorgons intervjuer. Den största skillnaden är att det i Skavlan medverkar en studiopublik som sitter med i studion och hörs i form av skratt eller applåder till och från. Studion är mörkare och modernt uppbyggt med ett stort rum där det står ett flertal moderna fåtöljer på en stor matta mitt i den stora studion. Här presenteras gästen medan den fortfarande inte är närvarande i rummet och kommer sedan in i studion till publikens applåder. Programledaren och gästen möts här i mitten och hälsar på varandra innan de till slut sätter sig ner och inleder samtalet.

Den första gästen i programmet intervjuas ensam av programledaren Fredrik Skavlan. Är det så att gästen inte är först ut i programmets agenda blir intervjun genomförd med tidigare gäster närvarande. De gäster som är närvarande vid en senare intervju kan ibland delta i samtalet också. Den personen som intervjuas sitter mitt emot programledaren och de båda sitter i en egen fåtölj. Innehållsmässigt fokuserar intervjuerna mindre på det sakpolitiska innehållet. Istället är det fler personliga frågor som tar plats och politikern ges ofta utrymme att berätta om sin egen bakgrund och intressen. En av intervjuerna bryter lite mot det mönstret då det handlar om Stefan Löfvens andra framträdande i programmet efter det svenska riksdagsvalet 2014 och den dåvarande budgetkrisen och det nyligen utlysta nyvalet. I den intervjun får det personliga och intima inte lika stor plats då intervjun mer fokuserar på det rådande politiska läget och dess konsekvenser.

I de båda programmen framträder intertextualiteten i form av att gästen presenteras och får frågor ställda till sig och det är ganska direkt som läsaren kan urskilja att en intervju genomförs med en politiker. I vissa fall förutsätter texterna att läsaren får dra vissa inferenser. Ibland används politiska ord och begrepp som en politisk ointresserad kan ha svårt att förstå. Exempelvis ord som "blocken" "vågmästare" eller "RUT" som kan läsaren i vissa fall kan ha svårt att förhålla sig till. De två programmen följer mycket av det som Eriksson och Ekström presenterar gällande en svensk definition av pratshowprogram. I Skavlan medverkar exempelvis en studiopublik, i båda programmen domineras samtalen av konversation. I Nyhetsmorgon ges andra aktörer utrymme att ställa frågor till politikern och innehållet visar på en tydlig vilja att blanda in både information och underhållning.³⁵

³⁵ Eriksson och Ekström i Örnebring, Henrik. TV-parlamentet: Debattprogram i svensk TV 1956 - 1996. Diss., Göteborgs Universitet, 2001.

Innehållet i intervjuerna, både i Nyhetsmorgon och i Skavlan visar på flera intressanta faktorer som kan kopplas till Jay Blumlers "Infotainment of Politics" hypoteser. Hur synliggörs det politiska spelet? Går det att finna spår av medial cynism gentemot politiken? Den politiska personligheten, hur synliggörs den?

6.2 Det politiska spelet

Det politiska spelet kan urskiljas utifrån olika aspekter som både Strömbäck samt Cappella och Jamieson presenterar. Det politiska spelet kan synliggöras utifrån fokus på opinionssiffror och kampen om siffrorna i intervjuerna till hur politiken diskuteras utifrån politiska strategier. I intervjuerna går det att urskilja spår av det politiska spelet och det är ofta förekommande i materialet. Eftersom det är programledaren som styr frågorna i intervjuerna är det också dem som initierar samtalen om exempelvis opinionsläget eller hur ett parti ska agera gentemot ett annat parti.

Opinionen

Ett val är i grund och botten en slags tävling. Partierna tävlar om väljarnas röster och det syns i hur många röster varje parti erhåller efter valnatten. Desto fler väljare som röstar på partiet, desto bättre valresultat. Precis som att titta på fotboll eller ishockey så är det intressant att ta reda på så mycket som möjligt innan själva matchen, hur gick det i förra matchen? Vart i tabellen ligger de två lagen som möts? Att lista partier, hur mycket stöd exempelvis Moderaterna har i jämförelse med Socialdemokraterna, är en liknande metod för att skapa intresse och spänning och hänvisa till den tävling som alltid pågår mellan politiska partier och aktörer. Att diskutera vem som ligger bäst till i de senaste opinionssiffrorna eller hur procentenheter ett parti har tappat eller erhållit under senaste tiden synliggörs i flera av texterna och även i vissa fall återkommer det under samma intervju.

"Ny mätning som visar att det har krympt till *fyra och en halv procent* i ert försprång kan man säga då och nya katastrofsiffror då för Socialdemokraterna, man säger att du har gjort tveksamma insatser i partiledardebatter och annat och så där, sen så lite senare en timma eller två så dök den här upp." (Jesper Börjesson till Stefan Löfven gällande en SvD artikel. Nyhetsmorgon 2014-09-06)

"Du, vi ska prata politik nu tänkte jag och valet tidigare i år, där fick ni *tjugofyra, lite drygt tjugofyra procent*, det är ju faktiskt om man ser till ett valresultat det sämsta ni någonsin har haft Socialdemokraterna. Hur ser du på det alltså när man tittar även i *mätningar* så är ni ju inte det här *fyrtyoprocents partiet längre?*" (Jesper Börjesson till Stefan Löfven i Nyhetsmorgon 2014-09-06)

"Vad är det som gör att de har *rekordhöga siffror* och ni har dem *fyra procenten*, vad är det som gör den skillnaden tror du?" (Peter Jihde till Annie Lööf om Centerpartiets opinionssiffror i relation mot Miljöpartiets siffror. Nyhetsmorgon 2014-08-25)

”Hur ska ni göra för att *gå om* socialdemokraterna och bli *etta på den där listan*?” (Peter Jihde till Jan Björklund gällande opinionsmätningar om skolpolitik. Nyhetsmorgon 2014-09-03)

”Ja, vad syftar man på då, jo senaste *väljarbarometern* som presenterades i torsdags så ligger Moderaterna långt under förra valresultatet ni landar på *21,3 procent* det rödgröna blocket har ett stort *övertag* om man jämför med alliansen det skiljer *11,1 procentenheter* mellan er. Är loppet kört undrar en kvinna här?” (Tilde de Paula Eby till Fredrik Reinfeldt gällande en tittarfråga. Nyhetsmorgon 2014-08-31)

Exemplen demonstrerar några av de frågor som ställs från programledarna och som behandlar vinnare och förlorare i opinionen och läget i opinionen utifrån genomförda opinionsmätningar. Eftersom frågan lyfts byggs den oftast på med svar från politikern inom samma ämne, nämligen läget i opinionen. Samtalet fortsätter oftast att handla om just dessa frågor tills programledaren byter ämne i intervjun.

”Ja, vi ligger efter och därför är det vi som har att ta igen, men du hänvisade till en siffra på elva så är det. Svenska dagbladet SIFO kom in med en igår på sju får vi se om det etablerar sig men har det ryckt lite närmre. Det var inte länge sen vi beskrevs ligga arton tjugo procentenheter efter så det har ändå krympt ihop något.” (Fredrik Reinfeldt som svar till Tilde de Paula Eby gällande opinionsmätningarna. Nyhetsmorgon 2014-08-31)

”Jag tror vi kommer att göra ett väldigt bra val. Det är tufft att ligga på dem här siffrorna fyra fem eller sex procent, men jag är övertygad om att vi kommer göra just ett bra val och anledningen till det är att vi har gjort det förr. Vi överträffade förväntningarna i maj vi låg på över 3,2 veckan innan EU-valet ni kan ju förstå känslan hos en partiledare då sju dagar kvar till valdagen, men vi mer än fördubblade vårt stöd och om vi lyckas diskutera maten, kan prata om miljön och landsbygden om jobben då kan vi göra ett riktigt, riktigt bra val här om tre veckor.” (Annie Lööf till Peter Jihde & Tilde de Paula Eby. Nyhetsmorgon 2014-08-25)

Att presentera politiken med fokus på vinnare och förlorare i opinionen, genomförda mätningar och en tydlig inriktning på utvärdering av politiska kandidater är väl kopplat enligt Strömbäck, Cappella och Jamieson till vad som kan kallas det politiska spelet. När reportrarna lyfter frågor som rör siffror i opinionen är det oftast i förhållande till hur dåligt läget ser ut. Till exempel frågan till Fredrik Reinfeldt att moderaterna ligger efter och att det rödgröna blocket ser ut att ta hem valet. Det är inte ofta förekommande att programledarna hänvisar till det positiva läget i olika mätningar utan det blir mer fokus på att siffrorna inte ser bra ut i förhållande till andra partier. Svaren från politikerna är såklart ofta att hänvisa till andra mätningar eller att förklara att läget är tufft, men att mätningar är mätningar och det är på valdagen som det egentligen gäller. Och självklart måste politikerna hantera frågan på ett positivt vis. Något som vore illavarslande och självdestruktivt är att hävda att det loppet är kört på grund av att siffrorna visar ett negativt resultat.

Ett intressant exempel i intervjutexterna är Jesper Börjessons fråga till Stefan Löfven i Nyhetsmorgon när han börjar sin fråga med att säga ” Du, vi ska prata politik nu tänkte jag” och sedan direkt efter frågar om partiets nedgående opinionssiffror. Det är lite talande för programmets utformning och programledarnas ”journalistiska roll”. Att politik, ur programledarens synvinkel, är ett fokus på hur läget ser ut i opinionsmätningar. Det blir nästan som att säga att programledarens gestaltning följer medielogiken istället för den politiska logiken. Strömbäck beskriver att journalistiska gestaltningar formas av det sammanhang i vilket journalistiken produceras. Nyhetsmorgon är ett av TV4:s populäraste program och att ämnet opinion, mätningar samt vinnare och förlorare får stor uppmärksamhet kan härledas till programmets format, behov av uppmärksamhet och normer. De val som programledarna gör har såklart en inverkan på det som också väljs bort, något som påverkar bilden av verkligheten.³⁶ Det finns även andra faktorer som är karakteristiskt i förhållandet vad som kan betraktas som det politiska spelet, nämligen ett fokus på politiska strategier.

Politiska Strategier

Högt skattetryck kontra lågt skattetryck, vinster i välfärdens vara eller icke vara. Det politiska arbetet hanterar oändligt många frågor som rör vårt samhälle och dagliga liv. Men det politiska arbetet måste även anpassa sig gentemot andra partier och aktörer. Vill du få genomslag med din politik, ja då behöver du oftast stöd från andra genom att kompromissa eller samarbeta med andra partier och politiska aktörer. Det politiska spelet kan även urskiljas utifrån de strategier som politiken och politikerna använder sig av. Istället för att endast fokusera på innehållet i exempelvis skattefrågor, är det även vanligt att processer utanför det sakpolitiska får fäste med frågor gällande hur samarbete mellan politiker eller partier ser ut. Vilka faktorer ligger bakom en röstning om olika politiska frågor? Hur ska vi lyckas få igenom vår politik? Ett tydligt exempel på hur olika politiska strategier får stort fokus är exempelvis under budgetkrisen 2014 efter valet och den så kallade Decemberöverenskommelsens efterspel där partierna gick samman för att undvika ett rådande nyval och ett försök att stänga ute Sverigedemokraterna från den politiska makten.

Istället för att fokusera på innehållet i politiken och det sakpolitiska såsom en politikers åsikter i exempelvis skolpolitiken eller skattepolitiken är det alternativt ofta fokus på hur politiker agerar i maktens korridorer eller vilka partier det egna partiet ska samarbeta med eller hur ett annat parti inte ska få inflytande i politiken. I texterna syns inte lika många exempel som går att finna gällande vinnare och förlorare samt opinionssiffror.

³⁶ Strömbäck, J. Den medialiserade valrörelsejournalistiken. Strömbäck, Jesper & Nord, Lars (red.), *I Kampen om opinionen*. Politisk kommunikation under svenska valrörelser. Stockholm: SNS Förlag. 2013.

”Jo jag vet det, men var ni överens om att de skulle låta bli att rösta på sitt eget förslag? Alltså att oppositionen inte skulle rösta på sin egen budget?” (Fredrik Skavlan till Stefan Löfven gällande budgetkrisen. Skavlan, Publicerad på Youtube 2014-12-07)

”Känns som en angelägen fråga för dig, jag har hört dig berätta om det tidigare, men vänsterpartiet har aldrig haft någon som suttit i regeringen, om vi säger att du vill in i en regering måste du kompromissa lite i den här frågan. Hur tänker du då?” (Peter Jihde till Jonas Sjöstedt angående regeringsbildning efter valet. Nyhetsmorgon, 2014-09-02)

”Om Sverigedemokraterna får en vågmästarroll vilket mycket tyder på nu, ni var ju faktiskt med och röstade ner alliansens, delar av alliansens budget förra året, kan ni tänka er göra det igen och samarbeta med SD?” (Jesper Börjesson till Stefan Löfven, Nyhetsmorgon 2014-09-06)

”Men det är ju lite spännande bara hur du resonerar kring siffror som någon annan skulle tycka var otroligt betungande att du tror att det kommer gå bra sådär. Är det din strategi kanske? Man kan som partiledare kanske inte gå in i en valrörelse, ligga på gränsen och säga nej men det kan skita sig.” (Tilde de Paula Eby till Annie Lööf, Nyhetsmorgon 2014-08-25)

”Hur går turerna i regeringen när det kommer olämpliga uttalanden? Är det bara statsministerns kontor som hanterar saken eller berörs alla?”
(Fredrik Skavlan till Anders Borg angående ett politiskt uttalande av en ministerkamrat. Skavlan 2013-03-22)

I exemplen ovan synliggörs hur programledarnas frågor kan kopplas till olika politiska strategier. Hur partier ska förhålla sig till varandra, vilka samarbetsmöjligheter som finns eller ett fokus på prestationer. Den tydliga kopplingen mot det politiska spelet syns då tyngden ligger på hur politiken ska bedrivas, men inte med fokus på sakpolitiskt innehåll i frågan om hur den ska bedrivas. Det politiska sakinnehållet knuffas undan till förmån för olika politiska strategier.

I Fredrik Skavlans fråga till Anders Borg angående olämpliga uttalanden av en regeringsminister synliggörs hur intresset från programledaren syftar mer på hur hanteringen av en sådan situation genomförs. Istället för att diskutera ministerns olämpliga uttalande och de eventuella konsekvenserna flyttas tonvikten över till hur det hanteras för att ämnet inte ska förstöras eller spridas. Även i Fredrik Skavlans fråga till Stefan Löfven angående budgetkrisen syns ett tydligt fokus på hur spelet, i form av vem som ska rösta på vilket budgetförslag, lyser igenom. Istället för en diskussion om eventuella politiska konsekvenser, det kommande politiska arbetet eller hur budgeten nu kan komma att se ut och påverka samhället, inleder frågan istället diskussion om partierna i fråga var överens innan röstningen och hur det taktiska spelet bakom röstningen om budgeten utspelades. Hur politiken bedrivs i form av samarbete, ovilja och taktiker tar mer plats. Något som stämmer väl in med Strömbäck m.fl. antyder vara orsaker till att politiken

presenteras med fokus på spel, drama, taktiker och negativitet. I exemplen är det ofta politiska strategier presenteras i koppling med något negativt, med drama och konflikter. Journalisterna får ett nyhetsmaterial som räknas som nyhetsvärdigt och antagligen får bra spridning.³⁷

Det politiska spelet

De olika exemplen visar att det politiska spelet är en del av den politiska strategin som förekommer på olika sätt i intervjuerna. I Skavlan syns inte det politiska spelet i form av stort fokus på opinionen och vilka som har klättrat eller förlorat stöd utan mer gällande prestationer och stil i koppling till politikern samt politiska strategier. I Nyhetsmorgon däremot syns det tydligare då programledaren/ledarna mer frekvent tar upp ämnet om hur läget i opinionen ser ut och leder samtalen om ämnet vidare. En förklaring till det kan förstås kopplas till att intervjuerna i Nyhetsmorgon genomförs under en pågående valrörelse, en tid då det handlar om att vinna eller förlora ett val. Genomgående i intervjuerna syns det politiska spelet i olika former och det sakpolitiska finns även med det också, fast inte i lika stor grad.

Det politiska spelet syns mest i form av samtal i förhållande gentemot opinionsmätningar. De är ofta frågan från programledaren handlar om läget i opinionen och en diskussion om läget påbörjas med svar från politikern att deras parti visar bättre siffror i andra mätningar exempelvis. Det spelar mer ut sig som ett förberedande inför valet. [...]det skiljer 11,1 procentenheter mellan er”. Istället för en politisk diskussion förflyttar sig samtalen med Fredrik Reinfeldt i Nyhetsmorgon till att presentera en lägesrapport.

Politiska strategier syns mest i form av samarbeten, kompromisser och hantering av politiken. Hur turerna går i politiken får ett större fokus än själva innehållet i den. Det synliggörs i Stefan Löfvens medverkan i Skavlan efter budgetkrisen 2014 där det ofta handlar mer om hur budgetkrisen uppstod och hur den ska lösas i form av samarbeten, kompromisser och hantering med andra politiska aktörer. Även i exemplen som illustrerar opinionsmätningar visas det hur politiska strategier tar plats. Kampanjstrategier och fokus på stilar och personligheter förekommer. Till exempel så ställs frågan till Stefan Löfven i samband med partiets negativa siffror [...] man säger att du har gjort tveksamma insatser i partiledardebatter och annat och så där”. Politiska strategier vävs också samman med frågor som rör opinionen där fokus på Stefan Löfvens tidigare personliga framträdanden också synliggörs i samband med frågans huvudfokus, nämligen partiets nedåtgående siffror i opinionsmätningar.

³⁷ Aalberg, Toril, De Vreese, H Cleas, Strömbäck, Jesper. The framing of politics as strategy and game: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011) 1-17. doi: 10.1177/1464884911427799

Att medierna presenterar det politiska innehållet som ett spel visar tendenser på det som Strömbäck m.fl. hävdar vara orsaker till varför det politiska spelet får en framskjuten roll. Nyhetsmorgon eller Skavlan är inte intresserade av att presentera politiskt sakinnehåll i samma utsträckning som andra mer politiskt nischade program. Men programmen vill ändå blanda innehållet för att både presentera information med underhållningsaspekter närvarande. Att beskriva opinionssiffror kan då vara ett sätt att försöka presentera en objektiv syn på politiken genom att referera till mätningar och ge tittaren en bild av att ett substantiellt politiskt samtal förekommer. Något som inte är lika journalistiskt krävande att producera.³⁸ Dessutom blir det politiska innehållet mer "tittarvänligt" då tyngdpunkten ligger på kända politiska aktörer och den så kallade kampen om väljarna där drama och politikernas förhållande till mätningarna visas. Till exempel Peter Jihdes fråga till Jan Björklund som avser hur (dåvarande) Folkpartiet ska "gå om" andra partier och "bli etta" på listan. Opinionen och politiska strategier hänger ihop. Med ett större fokus på mätningar och opinionssiffror får strategier inom politiken fäste. Då diskussioner om vinnare och förlorare i mätningar fokuserar på det politiska läget utifrån en kamp eller tävling blir det följaktligen inte så häpnadsväckande att diskussioner om eventuella samarbeten och strategier i relation till valutgångar yttras och diskuteras.

Det politiska spelet är utbrett i texterna och det kan finnas flera förklaringar bakom det utifrån olika perspektiv. Är det så att gestaltningen av politiken som ett spel kan härledas från förändringar i det politiska systemet och nyhetsbranschen? Den moderna politiken förlitar sig idag mer på ett professionaliserat strategiskt arbete som ska upprätthålla deras politiska plattform och dess image och att mediernas arbete blir mer att nysta upp strategierna. Något som också kan ses som en försvarsmekanism ifrån mediernas sida för att behålla sin autonomitet och att inte riskera att uppfattas som partisk gentemot ett parti eller flera partier. Att fokusera på det strategiskt politiska spelet kan då upprätthålla en bild av den politiska journalistiken som opartisk och självständig. Kanske förklaringen ligger i att den ökade professionaliserade politiska kommunikationen idag har blivit bättre på att kontrollera den politiska journalistiken och att den ökade gestaltningen där politik presenteras som ett spel eller mer strategiskt blir som ett motangrepp från journalistiken att försöka ta kontroll över nyheterna.³⁹

Samtidigt har televisionens framfart och teknologiska utveckling i kombination med den kommersiella televisionens utveckling varit en bidragande faktor och incitament för att gestalta politiken som ett spel. Det krävs mindre resurser att utveckla nyheter av den här karaktären som tidigare nämnts. Och i ett tufft och

³⁸ Ibid.

³⁹ Aalberg m.fl. (2011)

hårt medieklimat kan det ses som ekonomiskt samtidigt som det oftast är vad publiken efterfrågar, lite som att slå två flugor i en smäll.

6.3 Medial cynism

Att urskilja en sorts medial cynism gentemot politiken kan tolkas på olika sätt, Blumler hävdar att cynismen syns i form av att medier promotar och för vidare negativa budskap om politiska aktörer, politiska beslut och events. I texterna finns det flera exempel på hur medier ifrågasätter politiska aktörer, beslut, politikernas agerande och politisk ovilja i olika frågor. De politiska aktörernas väljarförtroende är något som medier inte är sena med att presentera och som visar hur förtroendet för de enskilda partiledarna/språkrörerna ser ut. Och sedan valet 2014 har väljarförtroendet inte legat på topp i genomförda mätningar. De mediala budskapen som når publiken är en faktor om hur vi uppfattar politiska aktörer, politiska beslut och politiken i sin helhet. Och om budskapen påvisar negativitet, vad kan det ha för betydelse?

I texterna går det att finna flera fall där media för fram negativa budskap på olika nivåer, allt ifrån enskilda politiska aktörer till politiska beslut och politiskt arbete.

"Men du har ett uppenbart *problem* där vänstern är ju *benhårda* mot det här, hur ska du övertyga dem." (Jesper Börjesson till Stefan Löfven angående frågan om vinster i välfärden. Nyhetsmorgon 2014-09-06)

"Ett annat *uttalande* från vänsterpartiets sida var ju er arbetspolitiska talesperson *Ali Esbati* som kallade personer inom *RUT-sektorn för tjänstefolk* och det här är det många som *reagerat på* hur tänker du kring det?" (Tilde de Paula Eby till Jonas Sjöstedt angående en partikamrats uttalande. Nyhetsmorgon 2014-09-02)

"Men, men att två tredjedelar av Sveriges befolkning uppfattar er *som rasister*, om du nu inte anser att ni är det, är inte det *ett problem*?" (Tilde de Paula Eby till Jimmie Åkesson angående en undersökning. Nyhetsmorgon 2014-09-01)

"Du, innan vi går vidare måste jag fråga hur turerna har gått i regeringen, ni har en migrationsminister som heter *Tobias Billström*, jag måste berätta för norska tittare att han har sagt *uppseendeväckande uttalanden* och senast var det om folk som gömmer papperslösa flyktingar. "Det är inte en trevlig, blond, svensk dam i 50-60 års åldern utan landsmän som inte alls är blonda och blåögda". Kan du förstå att folk upplever det som *rasistiskt*?" (Fredrik Skavlan till Anders Borg angående dåvarande migrationsministerns uttalande. Skavlan, 2013-03-22)

"Men dem som inte jobbar, det finns ju flera som upplever att de som är svagast i samhället också får *det tuffare* liksom nu." (Tilde de Paula Eby till Fredrik Reinfeldt angående arbetsersättning. Nyhetsmorgon 2014-08-31)

”Men Stefan, det har jag hört dig säga sedan det här inträffade. Och här finns det olika uppfattningar, och *alla skyller på alla* – naturligtvis.” (Fredrik Skavlan till Stefan Löfven angående samarbete under budgetkrisen. Skavlan, Publicerad på Youtube 2014-12-07)

”Men Peter (Jihde) frågade lite grann varför ni ligger så pass långt efter om ni nu är det borgliga miljöalternativet och då undrar man, har det varit så att ni helt enkelt har behövt *kompromissa för mycket* i alliansen kring miljöfrågan och att ni har *förlorat på det?*” (Tilde de Paula Eby till Annie Lööf angående Centerpartiets miljöpolitik. Nyhetsmorgon 2014-08-25)

”I mina öron låter det som om *alla skyller på varandra*, det har utlysts nyval, vilket har *förvånat* väldigt många, det var inte *förväntat*. Du säger att du tog beslutet. Var du ensam om det?” (Fredrik Skavlan till Stefan Löfven angående budget och nyvalskrisen. Skavlan, Publicerad på Youtube 2014-12-07)

Ifrågasättande av politiska beslut, politiker och ovilja till samarbete är bara några av exemplen som syns i texterna. Ofta är frågorna ifrågasättande gällande politiska beslut, som i exemplet med Stefan Löfven och Fredrik Skavlan efter budgetkrisen 2014. Det går att urskilja en negativitet från programledarens sida gällande hur politikernas ovilja till samarbete skapat och byggt på krisen. I materialet synliggörs en så kallad cynism ofta genom att frågorna hanterar negativa aspekter av politiska aktörer och beslut. Ovilja till samarbete, bortförklaringar och negativa uttalanden hamnar på agendan och ställer politiken samt enskilda politiker i negativ kontext. När negativa budskap sprids visar exemplen att det i många av fallen är ett fokus på politiska individer i förhållande till den negativitet som sprids.

Precis som Blumler presenterar i sin hypotes om mediernas pessimism och cynism, att negativa budskap om politiska aktörer ökar och sprids, visas exempel i programmen att det förekommer. Inte minst i exemplet med Anders Borg i Skavlan där programledaren spår på det negativa budskapet om en minister i regeringen, nämligen Tobias Billströms tidigare uttalande. Ett tydligt negativt fokus på en politisk aktör som förs fram via frågan från programledaren. I andra fall fokuserar frågorna på politiska aktörer och negativitet gällande tidigare uttalanden som politikern får svara på. I ett annat exempel ställer Tilde de Paula Eby en fråga till Vänsterpartiets partiledare Jonas Sjöstedt angående en partikamrats tvivelaktiga uttalande. Frågan sätter både den berörda politikern, partiledaren och partiet i en negativ sits. Det är inte vanligt förekommande i intervjutexterna att frågor som behandlar positiva budskap gentemot politiker, politiska beslut eller partier ställs.

Brants med flera antyder en slags skiftning från partidemokrati till en publikdemokrati med fokus på prestationer och stil. Programledaren intresserar sig för politiska aktörer och hur dem har presterat i form av uttalanden eller beslut. I svenska pratshowsprogram är det inte ovanligt att programledaren yttrar

subjektiva åsikter och inte är helt neutral i samtalet med gästen⁴⁰. I fallen ovan går det att se likheter i hur programledarna ofta bedriver en slags tolkande journalistik genom att blanda in deras åsikter och tankar. Programledarna verkar vara nyfikna på eventuella maktkamper och att sätta den politiska agendan själva som Brants m.fl. beskriver vara politikens perspektiv på journalistiken. Och genom att programledarna själva i större grad har möjlighet att tolka och yttra subjektiva åsikter, något som illustrerar svenska pratshowsprogram som tidigare nämnts, går det exempelvis att se spår av det i exemplet med Fredrik Skavlan och Stefan Löfven där programledaren underbygger en sorts negativitet utifrån hur hans egen uppfattning illustrerar det [...] I mina öron låter det som om alla skyller på varandra”. Även i Annie Lööfs medverkan i Nyhetsmorgon går det att urskilja liknande spår.[...] Men Peter (Jihde) frågade lite grann varför ni ligger så pass långt efter om ni nu är det borgliga miljöalternativet”.

I en pratshow är samtalen av mer spontan karaktär enligt Ekström och Eriksson, det vill säga att samtalen inte är lika styrda och förutsägbara jämförande ett reportage exempelvis. Att ha kontroll över samtalen blir svårare för gästen.⁴¹ Och om journalistiken strävar efter nyheter av mer underhållningsbaserad karaktär där drama, stilar och personligheter har en mer framskjutande roll, kan det ur mediernas synvinkel vara givande att presentera negativa budskap för att fånga intresset hos tittarna i en kontext där konversationen mellan aktörerna i programmet inte är lika styrt och förutbestämt. En bättre förutsättning för att kanske ställa politikern mot väggen och skapa dramatiska och mer tittarvänliga nyheter.

Det är även intressant att ställa resultatet i relation med vad Blumler och Cavanaugh beskriver vara den tredje tidsåldern av kommunikation i liberala demokratier där de visar på en ökad professionalism och politiskt påverkansarbete.⁴² Att politiker är bättre rustade för att hantera media kan kanske ses som ett problem från mediernas sida när mycket fokus idag ligger på att gestalta nyheter ur ett större underhållningsperspektiv. Den politiska kommunikationen som Blumler och Cavanaugh beskriver är mer utvecklad och politiska aktörer är bättre rustade för att hantera den mer banala mediala politiska rapporteringen. Kan cynismen vara ett försök att komma åt den medialiserade politiken med syfte att nysta upp och finna nyheterna som publiken i vissa fall efterfrågar? I detta fall olämpliga uttalanden eller att lyfta konflikter och ovilja inom den politiska arenan.

⁴⁰ Eriksson och Ekström i Örnebring, Henrik. TV-parlamentet: Debattprogram i svensk TV 1956 - 1996. Diss., Göteborgs Universitet, 2001.

⁴¹ Ibid.

⁴² Blumler och Cavanaugh i The real Spiral of Cynicism? Symbiosis and Mistrust between Politicians and Journalists. s.6.

Politiken behöver media för att förmedla sina budskap och nå ut till eventuella väljare, och media behöver politiken som en informationskälla för att skapa intresse och förmedla politiska nyheter. Det är ett förhållande i symbios där politiker kan hålla på information som anses vara av stort nyhetsvärde och där media kan agera som en form av filter mot massan (gatekeeper). Kanske kan relationen krocka lite när medierna är mer intresserade av att fördela information som politiker inte går ut med, för att skapa intressanta och lukrativa nyheter, medan politiker vill använda medierna som en kommunikationskanal för att presentera sina framgångar och bedrifter. Beroendet av varandra i kombination med agendan kan vara en grundpelare för friktion i förhållandet mellan politiken och medierna, och cynismen mellan parterna växer. En holländsk minister hävdade i ett tal att publika aktörer konstant beskrivs med negativa budskap och att ingen bör bli förvånad den dagen medborgarna inte litar på någonting längre, inklusive medierna.⁴³ Om vi konstant tar del av negativa budskap om politiken och politiska aktörer kan det i slutändan skapa en offentlig cynism, där allmänhetens cynism präglar den politiska och demokratiska diskursen?

6.4 Den politiska personligheten

Att vara politiker idag faller inte bara på att du är politisk sakkunnig och politisk erfaren. Du är också en offentlig person som mäts utifrån flera faktorer. För att skapa en positiv aura runt dig själv och din personlighet kan det vara av intresse att visa sin humana, personliga sida för publiken. En älskvärd familjeman, en hängiven djurälskare och så vidare. Det privata och det personliga är av intresse för publiken för att skapa en relation med en person som vi i slutändan kanske röstar på och som möjligtvis ska leda Sverige. En politiker som upplevs som svår och okänslig kan mycket väl påverka hur vi uppfattar, värderar och bedömer den politiska aktören.

Den politiska personligheten, det vill säga hur politiker framställer sig själva och tillåts att framställa sig själva i media är något som intervjuerna i stort har ett fokus på. Att tyngdpunkten ligger på individen själv och inte partiet går att urskilja. Även det privata får ta stor plats i både programledarnas frågor och politikernas svar.

Det privata

"En trebarnsfar som samlar på giftormar i sitt hem." Livsfarligt och rent ut sagt dumdrigt skulle nog vara en vanlig reaktion från allmänheten. Om en politiker skulle presentera sig själv utifrån det exemplet om en persons privatliv skulle den individen antagligen inte vara politiker länge till, i alla fall inte med allmänhetens stöd. En politiker vill måla upp en bild av sig själv som älskvärd, en human person.

⁴³ Donner, Piet Hein I *The real Spiral of Cynicism? Symbiosis and Mistrust between Politicians and Journalists*. s.2.

Kanske en helt vanlig man/kvinna, precis som du och jag. Och för att göra det kan det kan det vara taktiskt att berätta mer om det privata och hur livet utanför rampljuset ter sig. Politikerna har chansen att i underhållningsbaserade program presentera sig själv ur flera olika vinklar via möjligheter att vara humoristisk, sentimental och visa sig själva ur andra perspektiv än bara "en politiker".

Vi som publik är generellt intresserade av kända personers privata angelägenheter och medierna kan anpassa sig efter det för att lyfta fram frågor som rör det privata livet. De exempel som visas i följande stycke demonstrerar och visar hur, både reportrarna/programledarna styr in samtalet gällande det privata men även också politikernas svar på frågorna som hanterar den privata sfären.

"När du kommer hem, diskuterar du med din *fru Ulla*?" (Fredrik Skavlan)

"Man vill ju gärna prata annat då. Men Ulla är en väldigt klok kvinna som jag älskar väldigt mycket. Och det är klart att ibland så byter man några ord om den situation som vi faktiskt befinner oss i, det innebär inte att vi sitter på djupet och diskuterar alla problem och alla frågeställningar. Men det är självklart att vi delar också varandras, både lycka och bördor. (Fredrik Skavlan och Stefan Löfven i Skavlan. Publicerad på Youtube 2014-12-07)

"Nyhetsmorgon innebär ju frukost för dem allra flesta och frukost för er partiledare. 3-4 koppar kaffe och sen efter det fil med lite sylt i. Hur blev det så?" (Peter Jihde)

"Ja det är nog för att komma igång på morgonen jag brukar göra en hel sådan här espressopanna och så värmer jag lite mjölk och så sätter jag mig framför datorn när familjen sover och sen jag brukar plocka mycket bär på sommaren och så kokar jag min egen sylt som räcker hela sommaren så i morse blev det lite drottningssylt, hallon och blåbär och fil." (Peter Jihde och Jonas Sjöstedt samtalar. Nyhetsmorgon, 2014-09-02)

"Är det skönt att ha tre hundar? Då har du rätt, de gör som du säger." (Fredrik Skavlan)

"Jag har ju en hundvalp och hon gör aldrig som jag vill det kan jag säga." (Fredrik Skavlan och Anders Borg samtalar. Skavlan, 2013-03-22)

"Vad säger det om dig som människa?" (Tilde de Paula Eby)

"Jag vet faktiskt inte, jag har alltid varit sådan att frukost har jag väldigt svårt för om det inte är så att man är uppe tidigt och vill komma igång för då vill man äta lite tidigare. Vaknar man vid klockan sex sådär så en kopp kaffe bladdra lite på lite olika tidningar och så, så sen är jag ganska nöjd fram till nio tio kanske." (Tilde de Paula Eby och Jimmie Åkesson samtalar. Nyhetsmorgon, 2014-09-01)

"När går du och lägger, eller, förlåt när går du upp på morgonen?" (Tilde de Paula Eby)

Nu strax efter fem men annars brukar det väl ligga strax före sex någonstans. Och det är ju mycket så att den moderna medieverkligheten är ju etablerad där tidigt på morgonen.

Mycket av det vi ska ta in det vi ska förhålla oss till det avgörs före åtta på morgonen.
(Tilde de Paula Eby och Fredrik Reinfeldt samtalar. Nyhetsmorgon, 2014-08-31)

”Vi backar bandet lite, du hade en speciell uppväxt. Du sattes på barnhem tidigt, hur gammal var du? (Fredrik Skavlan)

”Jag vet inte exakt men det vara bara någon månad eller så, min biologiska mor hade ingen möjlighet hon hade sedan förut Ulf min bror då och hon var själv. Alltså min far var sjuk och dog tidigt så hon hade ingen möjlighet helt enkelt att ha båda och då blev det barnhem först och sen fosterfamilj där uppe i Sunnerå utan för Sollefteå i Ångermanland.” (Fredrik Skavlan och Stefan Löfven samtalar. Skavlan, 2013-01-18)

”Har du alltid varit morgontrött?” (Jenny Alversjö)

”Jag vet inte, förmodligen var det så när man var barn men i vuxen ålder, jag hoppas jag ska växa ifrån det någon gång. Det dröjer uppenbarligen.” (Jenny Alversjö och Göran Hägglund. Nyhetsmorgon, 2014-08-26)

De exemplen som visas presenterar olika samtal mellan programledare och politiker där frågan som ställs hanterar politikerns privata liv och porträtteras som en privat individ. Det är frågor som rör familjeliv, uppväxt och hur politikerns morgonrutiner beskrivs för att nämna några ämnen. När Stefan Löfven berättar om sin tid på barnhem och sin tuffa uppväxt byggs det sentimentala upp. Vem kan inte känna empati med en man vars Mor övergav honom? Anders Borg får frågan om hans tre hundar, en man som är djurvän och dessutom med ”människans bästa vän”, hunden. Ett djur som vi i Sverige kopplar ihop med något mysigt, något gulligt och vänskapligt. Tänk om Anders Borg istället hade haft tre skunkar i hemmet? Reaktionen hade nog blivit annorlunda från vår sida. Göran Hägglund får möjlighet att visa sin humoristiska sida när han får frågan om han alltid varit morgontrött. Han svarar att hans trötthet på morgonen är något som han borde kunna hantera i vuxen ålder, men att det uppenbarligen dröjer. Han driver lite med sig själv i texten då han syftar till att han kanske är lite barnslig fortfarande ändå. Och med humorn kan du även bygga en annan slags relation med publiken och gå emot den mer stela bilden som kan uppstå när vi tänker på politiker.

I varje intervjutext syns den här typen av frågor och svar som berör politikerns privatliv. Det andra fältet av personligheten som beskrivs innefattar mer hur den politiska individen får stå i centrum istället för partier eller institutioner.

Den politiska individen

Det andra fältet som beskrivs utifrån politikerns personlighet är hur politiska aktörer står i centrum istället för politiska partier eller institutioner. I ett val är de politiska partierna huvudaktörer, vi röstar främst på ett parti. Men när vi tänker på Socialdemokraterna är det nog inte sällan som Stefan Löfven dyker upp i medvetandet. Partiet Socialdemokraterna är självklart mycket mer än bara Stefan

Löfven, men det är han som är ansiktet utåt i de flesta fallen. Hur han utmärker sig och agerar är en stor del för hur partiet uppfattas.

I USA exempelvis är det två dominerande partier som agerar på den politiska scenen. I den nuvarande presidentkampanjen, hur ofta läggs fokus vid Demokraterna eller Republikanerna? Det som syns och hörs mer är såklart Donald Trump, Hillary Clinton och Bernie Sanders. Den mediala kompassen pekar istället mot politikerna och deras personlighet än de bakomliggande partierna. Nu ser Sveriges politiska landskap ut på ett annat, mer fragmenterat sätt där flera partier och flera politiker syns, men där ledande politiker ändå får relativt stor uppmärksamhet. I textstyckena nedan presenteras olika exempel på hur politiska aktörer får ta mer plats i den mediala arenan än exempelvis politiska partier eller politiska institutioner.

"Som kvinna är mycket av det du säger nu ganska självklart och självupplevt och i alliansen så är det *du och Annie Lööf* vad jag vet som kallar er för feminister. Varför är det så? *Varför är ni inte alla feminister?* Borde inte det vara självklart?" (Tilde de Paula Eby till Jan Björklund. Nyhetsmorgon, 2014-09-03)

"Göran ni pratar ju ofta om kristna värderingar i kristdemokraterna och allas lika värde ändå och så valde *du att inte gå med* i Pride-paraden i tåget där. Varför inte det?" (Jenny Alversjö till Göran Hägglund. Nyhetsmorgon, 2014-08-26)

"Men har du någonsin tänkt i termerna, jag tänker på miljöpartiets språkrör, de sitter ju en begränsad tid som språkrör om man ska jämföra med USA till exempel så sitter presidenten på en begränsad tid. Har du aldrig tänkt så *att jag kanske borde lämna över stafettpinnen till någon annan nu? Du har ju ändå varit statsminister* i åtta år." (Tilde de Paula Eby till Fredrik Reinfeldt. Nyhetsmorgon, 2014-08-31)

"Okej, ja förlåt, okej första riksdagsvalet som *partiledare* hur känns det?" (Peter Jihde till Annie Lööf om kommande riksdagsvalet. Nyhetsmorgon, 2014-08-25)

"*Du är ju faktiskt statsministerkandidat* det måste vi ju *men du sitter inte* i riksdagen, vad är nackdelen med det?" (Jesper Börjesson till Stefan Löfven. Nyhetsmorgon 2014-09-06)

"Vi går tillbaka till rummet *där du beslutar* om nyval i Sverige." (Fredrik Skavlan till Stefan Löfven. Skavlan, Publicerad på Youtube 2014-12-07)

"Men om de som sitter och tittar tolkar det som att alla partiledare gick *utan Jimmie Åkesson för han var inte bjuden* och du då kanske någon tolkar det som en demonstration att inte gå. Vad skulle du vilja säga då?" (Peter Jihde till Göran Hägglund. Nyhetsmorgon, 2014-08-26)

Att fokus är mer på de politiska individerna lyser igenom i exemplet ovan. Frågorna tenderar ofta att behandla den politiska individen i huvudsak. När Annie Lööf får frågan om hur det känns att medverka i sitt första riksdagsval som

partiledare fortsätter hon följande svar att fokusera på hennes tidigare individuella resultat i tidigare val och hur hon har fördubblat hennes egna stöd som politiker.

Fallet Åkesson

Det finns en intervju som bryter lite gällande fokus på politiska individer är intervjun med Jimmie Åkesson i Nyhetsmorgon. I den intervjun tenderar fokus att flytta mer ifrån partiledaren Jimmie Åkesson till partiet Sverigedemokraterna och synen på rasism, främlingsfientlighet och invandring.

”Men, tror du inte att utgångspunkten till att Sverigedemokraterna ses som rasistiska är något som väldigt många i Sverige, att det kanske har sitt ursprung i *partiets grundläggande ideologi* snarare än hur invandringspolitiken diskuteras.”
(Tilde de Paula Eby)

”Jag tror att intresset för eller kunskapen om *partiets grundläggande ideologi är ganska begränsad*. Det tror jag gäller för det flesta partier. Det är nog mer den allmänna debatten kring inte minst det faktum att *vi lyfter invandringsfrågan* som upplever det som eller tror att vi är rasister eller någonting sådant, men det är vi inte.” (Jimmie Åkesson som svar till Tilde de Paula Eby. Nyhetsmorgon 2014-09-01)

Istället för att fokusera på partiledaren och politikern Jimmie Åkesson flyttas samtalet över mot partiet Sverigedemokraterna och han talar mer om partiets hållning och deras ideologi. Det intressanta är att intervjun med Jimmie Åkesson ger honom möjlighet att lyfta partiets enskilt viktigaste fråga, nämligen invandringsfrågan och det med ett större fokus på partiets utgångspunkt. Även om frågan kan upplevas som negativ där reportern lyfter frågan om den rasistiska synen på partiet ges ändå en större möjlighet för partiet och partiledaren att prata mer om politiska frågor utifrån partiets ideologi och hållpunkt. Kan det i slutändan gynna partiet? I svaret Jimmie Åkesson ger berättar han även hur kunskapen om partiets ideologi, enligt honom själv, är begränsad och han får möjlighet att förklara utifrån partiets ståndpunkt.

Personligheten framkommer

Generellt går det att urskilja mönster i samtliga intervjuer gällande den politiska personligheten, både det så kallade privata och det individualistiska. Även om intervjun med Jimmie Åkesson fokuserar mindre på den politiska aktören i fråga finner du dock frågor som rör hans privatliv som till exempel hans rutiner på morgonen och hur många koppar kaffe han dricker till frukosten. Fast de bådafälten av det personliga går att urskilja så är det privata som förekommer mest i alla intervjuer förutom Jimmie Åkessons som tidigare nämnts.

När Jan Björklund får frågan om han är feminist ställs den utifrån ett fokus på Jan Björklund och Annie Lööf i frågan. Istället för att fråga om och diskutera partiets ställning i frågan utgår den ifrån de politiska individerna. [...]Så är det du och Annie Lööf vad jag vet som kallar er för feminister”. Frågan ställs enbart med utgångspunkt från de politiska individerna. Det verkar mer intressant att ta del av den enskilda politikerns ståndpunkt i ämnet än hur partiet hanterar frågan. Precis som Van Aelst m.fl. beskriver hur de ledande politikerna verkar ta mer och mer fokus från själva partierna de representerar.⁴⁴

Van Aelst, Sheaffer och Stanyer visar på skillnader mellan olika länder gällande hur politiska individer får allt mer fokus på sig i medier.⁴⁵ I länder som Tyskland och Storbritannien där två dominanta partier agerar på den politiska kartan blir tendensen att de få styrande politikerna i partierna får ett stort medialt intresse. Fokus ligger alltså på de två dominanta partiernas ledare. I länder med ett mer fragmenterat politiskt landskap som exempelvis Nederländerna eller Sverige där flera partier får mer fokus tenderar det personliga att kopplas till partiledarna för varje parti. Det tydliggörs i form av att partiledarna ofta svarar för sig själva, exempelvis hur Peter Jihde frågar Göran Hägglund om att inte delta i Prideparaden och hänvisar även till att Jimmie Åkesson inte blev bjuden. Partiet bakom partiledaren diskuteras inte i frågan om att gå med i paraden eller inte, utan fokus flyttas istället mot partiledaren och det val som gjorts.

Det är ofta frågor om vad vi kan kalla det privata. Det visar sig i form av frågor och svar som berör politikerns privata sfär. Familj, kärlek och matvanor finns med i samtalen på många nivåer. Vad kan effekten av att media och politiker idag mer och mer fokuserar på det personliga i form av privatliv och politiska individer? En intressant tankegång presenteras av Van Aelst m.fl. där den ökade intresset för politikerns personlighet och privata liv inte bara skadar den politiska debatten, utan även medborgarnas förhållning till politiker. Om vi kommer närmre och närmre våra politiker och får ”lära känna dem” på ett annat plan kan en ökad cynism från medborgarna vara ett resultat.⁴⁶ Desto mer vi lär känna våra politiker, desto mer besvikna blir vi när de sviker oss. När vi får information om Anders Borgs hundar, Stefan Löfvéns barnhemsuppväxt eller Jonas Sjöstedt familjeliv kan det skapa en bild av politikerna som vi uppskattar och vi kan möjligtvis känna en större närhet med politikerna. Om vi blir svikna av dem kan det nog vara svårt att börja lita på politiska aktörer igen.

⁴⁴ Van Aelst m.fl. Sheaffer, Tamir, Stanyer, James, van Aelst, Peter. The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2. 203-220 (2011). doi: 10.1177/1464884911427802

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Ibid.

Det politiska spelet i dess olika former, medial cynism och den politiska personlighet är element som går att urskilja i materialet och framkommer i form av frågor om politikernas morgonrutiner, familjeliv och husdjur exempelvis. Den politiska individen lyfts oftast fram mer i förhållande till partiet som företräds.

Det politiska spelet, den politiska personligheten och en cynism från media synliggörs i texterna på olika sätt där det politiska spelet för det mesta representeras med inriktning på läget i opinionen och mätningar. Den politiska personligheten syns mest i form av att det privata tar mer plats och frågor som rör en politikers privatliv syns enhetligt i materialet. En medial cynism går att urskilja i form av att reportrarna ställer frågor med negativa budskap om politikernas uttalande, politisk ovilja och ifrågasättande av politikernas beslut.

Hur kan det sättas i förhållande gentemot olika demokratimodellers principer och ideal? Är dessa faktorer något som kan ses som önskvärt och givande i vårt demokratiska samhälle, eller är det, som Blumler uttrycker det, något som "suger livet ur demokratin"?

6.5 Infotainment och demokrati

I det undersökta materialet går det att urskilja mönster som pekar för Blumlers hypoteser om infotainment. Att innehållet i texterna visar spår av det politiska spelet, medial cynism och den politiska personligheten kan sättas i kontrast gentemot medierna och olika demokratimodeller. Hur förhåller sig resultatet till principerna om en deltagardemokrati eller konkurrensdemokrati? Om det politiska spelet tar plats, vad säger det om journalistikens roll i förhållande till samtalsdemokratin exempelvis?

Utifrån de spår och mönster som materialet visat går det i sin helhet även att, i förhållande till materialet, hävda att det är medielogiken som styr. Det känns mer som om mediernas behov står i centrum och att det formar hur den politiska kommunikationen visas. När innehållet fokuserar på att måla upp politiken som ett spel, eller intressera sig mer för politikernas privatliv exempelvis, så tyder det på att medierna försöker sig på att tillfredsställa sina kunder. Hur många människor följer inte och intresseras sig för reality-program där det mesta av innehållet fokuserar på det privata, spelet eller konflikter till exempel. Det verkar sälja och locka tittare uppenbarligen.

Jesper Strömbäck hävdar att medierna utgör den viktigaste källan till information om politik och samhälle⁴⁷. När informationen som förmedlas tenderar att visa samma spår och mönster som materialet i Skavlan och Nyhetsmorgon, hur passar det in i olika demokratimodeller?

⁴⁷ Strömbäck, Jesper. *Makt, medier och samhälle*. Stockholm: SNS Förlag, 2009.

I en deltagardemokrati där kraven på journalistiken är att låta vanliga människor få ta del och inte bara vara passiva objekt gentemot den politiska kommunikationen. I Nyhetsmorgon förekommer det i varje intervju en tittarfråga, där vanliga medborgare får chansen att ställa en fråga till den berörda politikern i studion. Flera av tittarnas frågor hanterar i vissa fall sakpolitiska frågor. Allmänheten får i det här fallet vara med och, i viss mån, flytta fokus mot deras funderingar och tankar. Det överensstämmer väl med Ekström och Erikssons definitioner om svenska pratshowprogram att andra aktörer får möjlighet att vara med och påverka utifrån deras vardagliga erfarenheter och ställa "experterna mot väggen"⁴⁸

"Ja, eftersom att jag jobbar som tandläkare och jobbar också även som verksamhetschef på en folktandvård så undrar jag, det är ju allt fler som tycker det blir dyrt att gå till tandläkare och vi ser ju att tandstatusen blir allt sämre hos dem yngre, vad tänker ni åt det? Räknas inte munhålan till kroppen?" (Tittarfråga till Göran Hägglund i Nyhetsmorgon, 2014-08-26)

"Vilka planer har man för att höja lärarens yrkesstatus?" (Tittarfråga till Jan Björklund i Nyhetsmorgon, 2014-09-03)

"Ja, jag jobbar ju på en vårdcentral eller kommer börja jobba på en vårdcentral här i Göteborg, privatägd, liten, och min fråga är väl egentligen vad kommer hända med mitt jobb eller den privata vårdcentralen om det blir vinststopp i vården?" (Tittarfråga till Jonas Sjöstedt i Nyhetsmorgon, 2014-09-02)

Alla tittarfrågor är inte lika sakpolitiskt grundade, men det visar dock på en vilja och försök att föra in allmänheten in i den politiska kommunikationen och tillåta, om än i liten grad, ett försök till påverkan. Genom att tillåta enskilda medborgare agera mer som en aktiv part i den politiska kommunikationen visar det på en skillnad kontra den så kallade konkurrensdemokratin och dess principer. Men när det politiska spelet får ta stor plats och där politiken målas upp alltmer som en tävling tenderar det att, i sann konkurrensanda, förvandla medborgaren till en konsument där de politiska aktörerna tävlar om röster. Precis som kommersiella televisionskanaler som tävlar om tittarnas uppmärksamhet. När reportrarna och politikerna pratar om hur många procentenheter de måste ta ikapp eller hur de politiska strategierna utspelar sig påverkar det medborgarnas möjlighet att förstå och ta ställning då det sakpolitiska får kliva åt sidan och vi blir mer som en passiv aktör i den politiska kommunikationen. Dessutom minskar vår möjlighet att ta in och hantera politisk substans och vår möjlighet att intressera oss politiskt och engagera oss politiskt, något som deltagardemokratin och samtalsdemokratin förespråkar.

⁴⁸ Eriksson och Ekström i Örnebring, Henrik. TV-parlamentet: Debattprogram i svensk TV 1956 - 1996. Diss., Göteborgs Universitet, 2001.

Journalistiken ur ett samtalsdemokratiskt synsätt blir svår att genomskåda utifrån materialet där kraven är att journalistiken ser till att de politiska diskussionerna präglas av saklig information, gemensam förståelse och rationell argumentation. Det är svårt att tolka materialet utifrån det när frågorna från reportrarna hanterar hur många hundar en politiker har eller ställer frågor gällande politiska skandaler som i fallet med frågan Anders Borg får av Fredrik Skavlan angående Tobias Billströms uppseendeväckande uttalande. Den sakliga informationen blir frånvarande till förmån för mer politisk irrelevanta frågor om en politikers husdjur och frukostrutiner. Den gemensamma förståelsen där strävan efter kompromisser är viktigt flyttas undan i form av att många av frågorna som ställs bygger på en slags misströstan mot politiken.

I Stefan Löfvens intervju med Fredrik Skavlan efter budgetkrisen 2014 läggs stor vikt vid frågor och svar som målar upp politiken som "vi mot dem". Både Fredrik Skavlans frågor och Stefan Löfvens svar ger indikationer på ovilja till samförstående, ifrågasättande av hanteringen och ett uteslutande av kompromisser. Något som inte samstämmer med samtalsdemokratiska principer och kraven på journalistiken.

Gemensamt för den grundläggande demokratins krav på journalistiken är att inte låta det underhållande ta över innehållet. I den bemärkelsen misslyckas det undersökta materialet. I varje intervju förekommer det i olika grader ett fokus på det underhållande i form av samtal om politikens privata angelägenheter och intresset för att måla upp politiken som ett spel där det sakpolitiska i viss mån får kliva undan. I skuggan av materialet finns tendenser som stärker Jesper Strömbäcks tankar om Sverige ur ett konkurrensdemokratiskt perspektiv där intresset i det mediala innehållet målar upp politiken som ett spel med ökat fokus på personlighet och cynism gentemot politiken. Och politiken presenteras mer utifrån medielogikens principer där konkurrensen om medborgarnas uppmärksamhet styr och där medierna anpassar sig efter vad medborgarnas intressen antas vara.⁴⁹ Utifrån deltagardemokratins krav på journalistiken bör medierna styra innehållet utifrån medborgarnas dagordningar. Det ställer även krav på oss medborgare att intressera oss politiskt och söka politisk information för att ha möjlighet att medverka och påverka den politiska debatten. Men när det underhållande och informationssvaga är det som i flera fall efterfrågas, hur ska kommersiella medier förhålla sig till det? Det går att finna ingångar som både pekar för och emot olika demokratimodeller. Men i slutändan handlar det om medborgarnas vilja att vara med och engagera sig politiskt för att kanske påverka mediernas innehåll och stärka det politiska deltagandet och debatten i Sverige. Blumler hävdar att den kausala länken i att mer och mer kommersiell television

⁴⁹ Ibid.

påverkar den politiska kommunikationen blir att demokratins liv sugts ut.⁵⁰
Materialet kanske inte kan tolkas så extremt, men att det påverkar den politiska kommunikationen, är en ståndpunkt som inte är allt för extrem.

⁵⁰ Blumler i Brants, Kees. Who's afraid of infotainment? *European Journal of Communication*. 13 no. 3 (1998) 315-335. doi. 10.1177/0267323198013003002

7 Slutsats och Diskussion

Utifrån det undersökta materialet med politikerintervjuer ifrån programmen Nyhetsmorgon och Skavlan går det att urskilja:

- Att det politiska spelet och politiska strategier är synliga i texterna. Karakteristiskt för det politiska spelet är först och främst ett ökat fokus på opinionsmätningar och läget i opinionen. Den politiska strategin i förhållande till vinnare och förlorare i mätningar syns mindre men förekommer i relation med opinionen.
- Den politiska personligheten i form av fokus på det privata och fokus mer på politiska aktörer än partier är förekommande i texterna. Det privata tar mest plats i form av frågor och svar som behandlar politikers privata liv, såsom familjeliv och morgonrutiner exempelvis.
- Att reportrarna framhåller negativa budskap gällande politiska aktörer, beslut och events. Karakteristiskt för en slags cynism från media är frågor från programledarna som behandlar negativa aspekter angående politiska aktörers uttalanden, politisk ovilja till samarbete eller kompromisser och ifrågasättande av den politik som politikerna driver.

Med Jay Blumlers hypoteser om infotainment som utgångspunkt går det att dra en slutsats utifrån materialet från de två svenska infotainmentprogrammen. Det politiska spelet, den politiska personligheten och en cynism mot politiken tar större plats i intervjuerna än den politiska substansen i form av fokus på politiska sakfrågor. I vissa fall går det i exemplen att se spår både av fokus på opinionssiffror samt en typ av cynism mot politikerna.

I kontrast till de olika demokratimodellerna tenderar det undersökta materialet att visa tendenser av både konkurrensdemokrati, i form av fokus på politiska aktörer och innehåll som försvårar medborgarna att ta ställning till politisk substans, och deltagardemokrati där politiken inte sätter dagordningen och där allmänheten får agera aktiv i form av tittarfrågor. Medborgarna har även här ett ansvar att engagera sig politiskt för att flytta fokus mot det politiskt väsentliga.

Olika publik

Den politiska informationen som tittarna får ta del kan ses som problematiskt då vår bild av politiken blir en bild där politiken målas upp som konfliktbaserad med ett större fokus på image och vinnare och förlorare i opinionen än att hantera idéer, ideal och medborgarnas intressen⁵¹. Dock hävdas det att medierna anpassar

⁵¹ Mazzoleni, Gianpietro. Schulz, Winfried. "Mediatization" of Politics: A Challenge for Democracy? *Political Communication*. 16 no. 3 (1999) 247-261. doi: 10.1080/105846099198613

sig och slåss utifrån tittarnas intressen. Om publiken vill ta del av mer underhållningsbaserat innehåll, hur ska kommersiell television förhålla sig till det? De vill såklart göra som alla andra kommersiella företag, tjäna pengar. Det kanske är mer vår, medborgarnas uppgift att försöka påverka och sätta agendan genom att involvera oss politiskt och "tvinga" kommersiella medieföretag att förhålla sig till publikens preferenser som baseras mer på politisk substans, rationella diskussioner och det gemensamma bästa.

Men det finns såklart en annan sida av myntet också, vad händer med dem som verkligen inte är politiskt intresserade när innehållet förändras mer mot informationsrik information om politik? Innehållet kan kanske alienera publikerna och endast rikta sig mot en politisk elit som får ta del av och vara en del av den politiska debatten. Precis som Baum visar på skillnader mellan olika publikerna och vilken sorts politisk information de tar del av. Att de som inte är lika intresserade tenderar att få den lilla politiska informationen de får via mer underhållningsbaserade program.⁵²

Är det kanske mer delibarativt att anpassa innehållet så att fler politiskt ointresserade medborgare tar del av och får politisk information. Baksidan blir då istället vad informationen innehåller när det politiska spelet eller de politiska personligheterna får ta mer plats. Blir den politiska informationen demokratisk gynnande eller blir den mer lik den amerikanska "show-biz" - politiken där vi mer och mer agerar och behandlas som konsument gentemot politiken. Hur ska vi delta och påverka när innehållet presenterar politiken utifrån faktorer som inte kan ses som gynnande? Hur kan kunskapen om en politikers privatliv eller läget i opinionen hjälpa allmänheten i viktiga politiska frågor?

Cynismen på framfart?

Det är inte alltför sällan som vi har tagit del av rapporteringar om lågt partiledarförtroende i medierna och nyligen avgick exempelvis Miljöpartiets Åsa Romson då hennes förtroende, både från allmänheten och inifrån partiet var väldigt lågt. Det är en intressant tankegång som Blumler och Cavanaugh lyfter fram angående hur den politiska professionaliseringen kan försvåra för medierna att komma nära lyfta ur intressanta nyheter och att den cynism som går att finna från mediernas sida kan vara ett svar på den utvecklingen. Kan det vara så att det låga förtroendet mot politiker generellt kan visa tecken på hur medierna försöker vinna kampen om den politiska kommunikationens professionalisering genom att promota och försöka sprida negativa budskap gentemot politiska aktörer och

⁵² A. Baum, Matthew. Talking the Vote: Why Presidential Candidates Hit the Talk Show Circuit. *American Journal of Political Science*. 49 no. 2 (2005): 213-234. doi: 10.1111/j.0092-5853.2005.t01-1-00119.x

beslut? I strävan efter nyheter som ska locka tittare kanske det är ett försök att hitta de mest sevärda och publiklockande politiska nyheterna.

Den mediala cynismen vävs samman lite med det politiska spelet och medielogiken. När medierna anpassar innehållet mer efter att locka tittare är det inte så konstigt att innehållet präglas av konflikt, dramatik och tävling. Det verkar vara det som en stor del av publiken efterfrågar. Utifrån Nyhetsmorgon och Skavlan syns cynismen, men tar inte så mycket större plats än intresset för politikens privata liv eller opinionsmätningar. Intressant är att Stanyer m.fl. hävdar att politiker ofta har en mer positiv inriktning till värden i att pratshow program då de anser att cynismen och negativitet är mindre jämfört med traditionella nyhetsprogram⁵³. I många fall stämmer det säkert då en politiker kan slappna av mer i pratprogrammen och prata mer avslappnat och privat om angelägenheter som kan presentera dem som humana och trevliga privatpersoner. Det känns dock som att det är den mediala cynismen som kan komma att bli alltmer synlig framöver. Och det kan bero på hur de kommersiella medierna alltmer kommer försöker locka publiken med att ge dem vad som i nuläget efterfrågas, nämligen underhållning och drama. Och precis som Strömbäck m.fl. hävdar att den politiska professionaliseringen kan vara ett svar på den rådande medielogiken. Och mediernas längtan efter nyheter som lockar publik kan skapa en större cynism gentemot politiken än hur den synliggörs idag. Metoderna kanske blir alltmer djärva framöver.

Programledaren

I fallet Skavlan ser vi en programledare som är synonym med programmet, han har antagligen en ganska stor inblick programmets redaktionella del och kan sticka in med egna subjektiva åsikter ibland. Det samma gäller Nyhetsmorgon i vissa fall. De personer som är programledare i Nyhetsmorgon är inte politiska journalister i stor utsträckning. De har oftast en journalistisk bakgrund, men jämfört med en professionell politisk journalistik finns det skillnader. Programledaren/ledarna har en stor roll att spela gällande den politiska kommunikationen och dess konstruktion. Men det känns ganska talande när, som tidigare nämnts, Jesper Börjesson inleder intervjun med Stefan Löfven genom att säga "Du, vi ska prata politik nu tänkte jag" och övergår sedan till samtal om det så kallade politiska spelet i form av opinionsmätningar och opinionssiffror. Talande i den bemärkelsen att programledaren uppfattar politisk kommunikation på ett sätt som mer liknar politiken som spel än politiken som sak.

⁵³ Legnante, Guido. Reinemann, Carsten. Scherr, Sebastian. Stanyer, James. Hard and soft news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011): 1-19. doi: 10.1177/1464884911427803

Politisk kommunikation och demokrati

Om demokratimodeller likt deltagardemokratin och samtalsdemokratin förespråkas, är det viktigt att mediernas styrning mot medborgarnas sättande av dagordningen följer en dagordning som blir gynnsam för den politiska diskursen i samhället. Om allmänheten efterfrågar politisk kommunikation i stil med det som går att finna i det undersökta materialet i vår studie kan det bli problematiskt, men samtidigt är medierna den viktigaste källan för att vi ska få ta del av den politiska kommunikationen. Hur ska vi öka vårt politiska deltagande och intresse när den politiska kommunikationen fokuserar på mindre politisk substans och hur medierna förhåller sig till medborgarnas intressen och dagordningar när vi nu får ta del av den mer banala politiska informationen? Det påminner lite om en ond cirkel som kan bli problematisk att ta sig ur. I nuläget verkar det inte finnas en efterfrågan efter politiskt journalistik, men det kanske är något som borde efterfrågas?

Den politiska kommunikationen som rör sig i medierna är en stor del av den informationen allmänheten får ta del av. Andra sätt för den politiska kommunikationen att synas och göra skillnad utöver den medierade kan vara alternativa medier i form av sociala medier och politiska forum på nätet möjligtvis. På internet finns det möjligheter för medborgare att delta på ett helt annat sätt, vi kan interagera på ett annat sätt och du har större möjlighet att välja vilken politisk kommunikation du vill ta del av. Nackdelen är att all information som nätet ger kanske inte är helt sanningsenlig i de flesta fallen.

Just som Strömbäck hävdar är medierna den främsta länken för politisk kommunikation till medborgarna och utifrån beskrivning av medielogiken kontra den politiska logiken⁵⁴ visar det undersökta innehållet i Nyhetsmorgon och Skavlan att det är mer präglad av medielogiken då det politiska spelet får ta stor plats.

Den rådande forskningen i ämnet infotainment visar på hur olika publiker söker sig till olika sorters nyheter. Att de som är mindre politiskt intresserade tenderar att ta del av mer underhållningsbaserade nyheter när de söker politisk information och att de som söker den informationen tenderar att få tillgång till mindre politisk kunskap, en ganska nedgående spiral skulle man kunna tycka. Politiker har förstått vikten av att försöka synas i forum som lockar publik som annars inte tar del av deras budskap i vanliga fall. Men vilka budskap är det då som förmedlas? Spelar det inte någon roll vilken politisk information de får ta del av, så länge de bara

⁵⁴ Strömbäck, J. Den medialiserade valrörelsejournalistiken. Strömbäck, Jesper & Nord, Lars (red.), *Kampen om opinionen*. Politisk kommunikation under svenska valrörelser. Stockholm: SNS Förlag. 2013.

röstas på politikernas parti? Är kommersiella medier helt inrutade i tanken om den kortaste vägen till kundnöjdhet, och är vår efterfrågan så stor?

Framtida forskning

De flesta undersökningar i ämnesfältet intresserar sig mycket för effekterna av infotainment, publiken, röstning och politisk kunskap samt hur publiken påverkas. Det som skiljer vår undersökning ifrån flera andra studier i ämnet är att vår metodologiska utgångspunkt är kvalitativ. Det intressanta för oss är innehållet i programmen mer än effekter och förekomsten av infotainmentprogram i olika länders televisionsutbud exempelvis. Precis som rådande forskning visar, ser vi även mönster att mjuka nyhetsprogram inte tillhandahåller djupare politisk kunskap i samma grad och att det istället erbjuder mer information om politikens biografi och enkla kunskaper om politikern och det politiska läget. Användbarheten för studien gällande kommande forskning är att hypoteserna går att undersöka, även om det är i en mindre skala. I framtiden kan kvantitativa och kvalitativa undersökningar belysa än mer hur den politiska kommunikationen formar sig och uttrycks i en svenskt infotainmentutbud. En undersökning för att se hur mer traditionella nyhetsprogram utspelar sig med Blumlers hypoteser som utgångspunkt? Kanske det politiska spelet, medial cynism och den politiska personligheten tar sin plats i andra format än bara underhållnings- och infotainmentprogram.

En intressant synpunkt gällande framtida forskning presenteras av Strömbäck, Aalberg och De Vreese angående varför journalister lägger tyngdpunkt på politiken som spel i vissa nyhetskontexter men inte i andra, något som inte är undersökt i stor utsträckning. Dessutom undersöker de flesta nuvarande studier hur det politiska spelet dominerar i nyheter under valtider. Men att undersöka fenomenet under så kallade mellanvals perioder är minst lika viktigt då nyheterna inte bara påverkar människor under valtider.

Undersökningen i sig är inte massiv utifrån det material vi undersöker och det som vi kommer fram till är inte heller ett resultat som vänder upp och ner på det rådande forskningsläget, men det kan ge en inblick i hur politikerintervjuer i infotainmentprogram ser ut och synliggörs utifrån fokus på det politiska spelet, politisk personlighet och medial cynism. Det vår undersökning kan ge en fingervisning om är hur politiker och politiken i underhållningsbaserade program spelas ut. Vad är det som förmedlas till publiken och hur förhåller sig frågorna och svaren utifrån infotainmentgenren. Ett bidrag till den rådande forskningen om infotainment och politik, där resultatet kan förmedlas vidare i forskningen om hur den politiska kommunikationen förmedlas och de tittare som tar del av den i infotainmentprogram.

Referenser

Tryckta källor

Ekström, Mats, Larsson, Larsåke. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB, 2010. s.17.

Gripsrud, Jostein. *Mediekultur Mediesamhälle*. Borgå: Daidalos AB, 2011.

Moberg, Ulla. "Analys av samtal". I *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Ekström, Mats, Larsson, Larsåke (red.) Lund: Studentlitteratur AB, 2010. s.193-214.

Nord, Lars & Strömbäck, Jesper. "Journalistik, medier och demokrati" I: Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.) *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur. 2004.

Strömbäck, J. Den medialiserade valrörelsejournalistiken. Strömbäck, Jesper & Nord, Lars (red.), *I Kampen om opinionen*. Politisk kommunikation under svenska valrörelser. Stockholm: SNS Förlag. 2013.

Strömbäck, Jesper. *Makt, medier och samhälle*. Stockholm: SNS Förlag, 2009.

Thussu, Kishan, Daya. *News as Entertainment – The rise of global infotainment*. London: SAGE Publication Ltd. 2007.

Örnebring, Henrik. *TV-parlamentet: Debattprogram i svensk TV 1956 -1996*. Diss., Göteborgs Universitet, 2001.

Otryckta källor

MMS. MMS Årsrapport 2015, 2014-12-29 – 2016-01-03.(2016) <http://mms.se/wp-content/uploads/dokument/rapporter/tv-tittande/ar/Årsrapporter/Årsrapport%202015.pdf> (Hämtad 2016-05-25)

Skavlan. Monkberry AS. Om Skavlan. <https://skavlan.com/se/om-programmet> (Hämtad 2016-05-17)

TV4-Gruppen. Om TV4-Gruppen. <http://www.tv4gruppen.se/Om-TV4-Gruppen/Det-har-ar-vi1/det-har-ar-tv4-gruppen/> (Hämtad 2016-05-17)

Publicerat

Aalberg, Toril, De Vreese, H Cleas, Strömbäck, Jesper. The framing of politics as strategy and game: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011) 1-17. doi: 10.1177/1464884911427799

A. Baum, Matthew. Talking the Vote: Why Presidential Candidates Hit the Talk Show Circuit. *American Journal of Political Science*. 49 no. 2 (2005): 213-234. doi: 10.1111/j.0092-5853.2005.t01-1-00119.x

A. Xenos, Michael. K. Hess, Verena. Moy, Patricia. Communication and Citizenship: Mapping the Political Effects of Infotainment. *Mass Communication and Society*. 8 no. 2 (2005): 111-131. doi: 10.1207/s15327825mcs0802_3

Brants, Kees. Who's afraid of infotainment? *European Journal of Communication*. 13 no. 3 (1998) 315-335. doi. 10.1177/0267323198013003002

Brants, Kees, De Vreese, Claes, Möller, Judith, Van Praag, Philip. The Real Spiral of Cynicism? Symbiosis and Mistrust between *Politicians and Journalists*. *International Journal of Press/Politics*. XX(X). 1-16 (2009). doi: 10.1177/1940161209351005

Cao, Xiaoxia. R. Brewer, Paul. Candidate Appearances on Soft News Shows and Public Knowledge About Primary Campaigns. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 50 no. 1 (2006): 18-35. doi: 10.1207/s15506878jobem5001_2

Cappella, N Joseph, Jamieson, Hall, Kathleen. News Frames, Political Cynicism, and Media Cynicism. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Vol.546 (1996) 71-84. (Hämtad 2016-05-12)

Hollander, A Barry. Late-Night Learning: Do Entertainment Programs Increase Political Campaign Knowledge for Young Viewers? *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 49 no. 4 (2005): 402-415. doi: 10.1207/s15506878jobem4904_3

Legnante, Guido. Reinemann, Carsten. Scherr, Sebastian. Stanyer, James. Hard and soft news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2 (2011): 1-19. doi: 10.1177/1464884911427803

Mazzoleni, Gianpietro. Schulz, Winfried. "Mediatization" of Politics: A Challenge for Democracy? *Political Communication*. 16 no. 3 (1999) 247-261. doi: 10.1080/105846099198613

Rappe, Axel. Politik som underhållning. Utbudet av politisk underhållning i finländsk teve. *Nordicom Information*. (2006) Hämtad 2016-03-13.

Sheafer, Tamir, Stanyer, James, van Aelst, Peter. The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13 no. 2. 203-220 (2011). doi: 10.1177/1464884911427802

Intervjuer

Anders Borg (M) - Skavlan 2013-03-22 (14:52)

Programledare – Fredrik Skavlan (FS)

(Hämtad 2016-04-26)

https://www.youtube.com/watch?v=ZQCeCxrUK_k

Annie Lööf (C) - Nyhetsmorgon 2014-08-25 (10:27)

Programledare – Tilde de Paula Eby & Peter Jidhe

(Hämtad 2016-04-20)

<https://www.youtube.com/watch?v=KoV8kENzO5U>

Fredrik Reinfeldt (M) - Nyhetsmorgon 2014-08-31 (16:08)

Programledare – Tilde de Paula Eby

(Hämtad 2016-04-25)

<https://www.youtube.com/watch?v=3Xn8omE7tU0>

Jan Björklund (L) - Nyhetsmorgon 2014-09-06 (11:36)

Programledare - Tilde de Paula Eby & Peter Jidhe

(Hämtad 2016-04-19)

<https://www.youtube.com/watch?v=AANQUWD9lQo>

Göran Hägglund (KD) - Nyhetsmorgon 2014-08-26 (10:58)

Programledare – Jenny Alversjö & Peter Jidhe

(Hämtad 2016-04-18)

<https://www.youtube.com/watch?v=cSZxiqyJF3U>

Jonas Sjöstedt (V) - Nyhetsmorgon 2014-09-02 (10:51)

Programledare – Tilde de Paula & Peter Jidhe

(Hämtad 2016-04-18)

<https://www.youtube.com/watch?v=IRnpsd67D4>

Nyhetsmorgon (SD) – Jimmie Åkesson 2014-09-01 (11:03)

Programledare – Tilde de Paula & Peter Jidhe

(Hämtad 2016-04-18)

<https://www.youtube.com/watch?v=egQcootvTvA>

Stefan Löfven (S) – Nyhetsmorgon 2014-09-06 (12:01)

Programledare – Jesper Börjesson

(Hämtad 2016-04-14)

<https://www.youtube.com/watch?v=Ze39ioXbCaU>

Stefan Löfven (S) – Skavlan 2013-01-18 (12:28)

Programledare – Fredrik Skavlan

(Hämtad 2016-04-14)

<https://www.youtube.com/watch?v=iL8nz2ZN2rl>

Stefan Löfven (S) - Skavlan 2014-12-07 (10:56)

Programledare – Fredrik Skavlan

(Hämtad 2016-04-14)

<https://www.youtube.com/watch?v=PoInvwEqJw0>

Bilagor

Bilaga 1 (Exempelintervju)

K1: Anders Borg (M) - Skavlan 2013-03-22 (14:52)

Programledare – Fredrik Skavlan (FS)

FS= Fredrik Skavlan

AB=Anders Borg

01. FS: I snart sju år har han försökt styra Sverige genom Europas turbulenta finanskris: ekonominörden som Financial Times 2011 utnämnde till "EU:a bästa finansminister". Idag är han den som har suttit längst av dem alla.

Introduktionsvideo visas

02. FS: Mina damer och herrar. Anders Borg.

03. FS: Välkommen hit.

04. AB: Tack så mycket.

05. FS: Snart har du suttit som finansminister i Sverige i sju år.

06. AB: I år blir det sju år.

07. FS: Och under de här åren har Obama som varit president i USA, han har blivit nästan helt gråhårig, men du är fortfarande lika mörkhårig.

08. AB: Gråare men långhårig (Skrattar)

09. FS: Betyder det att du sover gott om natten eller?

10. AB: Jag sover gott om nätterna, det måste jag säga.

11. FS: Är du en obekymrad typ?

12. AB: Nej, det är jag nog inte, men jag tycker på nått sätt att man klarar sig bättre och fungerar bättre om man sover och grunnar på saker och ting och att man inte rusar in i beslut å särskilt i perioder när det är jobbigt så tror jag att man ska försöka snarast ta ner tempot än att gå upp i att man blir stressad.

13. FS: Vilken nuvarande finansminister borde ha gråa hår just nu? (publiken skrattar)

14. AB: Vår cypriotiska kollega sitter naturligtvis i en närmast fruktansvärt situation, de har dragit på sig skulder och en banksektor som är ohanterlig så det är klart att han är under en väldig press nu när han far mellan Cypern och Ryssland och Bryssel. Så jag förstår att han måste ha det väldigt tufft.

15. FS: Nu har du suttit längst av EU:s finansministrar. När du ser hur andra kollegor hanterar många svåra situationer, och det är många tuffa situationer. Händer det att du tänker: "Nej,nej,nej,nej,nej...Vad tänker de på?"

16. AB: Vi har precis suttit och skrivit sju stycken brev till kollegor som har lämnat nu sen sista två månaderna. Så att de

17. FS: =Om vad de gjorde fel?

18. AB: >>Nej, det gör man verkligen inte utan snarast att, alla, många av dem här har kämpa och slitit i omöjliga situationer. Sen är, jobbet är tufft och det sliter på människor. Vi har ju på nått sätt haft förmånen i både Norge och Sverige att vara i den ordningsamma kanten och så länge vi bevakar det så kan man nog hantera det mesta.

19. FS: Men, tänker du att du kunde ha löst situationen?

20. AB: Nej, verkligen inte. Därför att man kan hamna i problem av väldigt många skäl. Irland till exempel var ju ett relativt välskött land, sen helt plötsligt kollapsar allting. Så att jag är väldigt mycket mer inne på att man måste bygga robust och vara försiktig snarare än skadeglad. Alla länder kan gå fel, frågan är hur man tar sig ur det och vi i Sverige har varit, och även Norge varit väldigt försiktiga med att ta risker och det tror jag är väldigt klokt.

21. FS: Jag beskrev dig i öppningen här som en ekonominörd. Många har beskrivit dig som det. Du kom därifrån in i politiken. Du är känd för att vara påläst, blir du ibland frustrerad över att andra inte fattar riktigt...?

22. AB: Nae, alltså jag tycker nog, min erfarenhet är

23. FS: =Finanskrisen till exempel. Alla fattar att finanskrisen är allvarlig. Men sen fattar man inte så mycket mer.

24. AB: >>Nej, jag skulle nog säga att jag tycker nog allmänheten i normalfallet förstår bättre än vad och framförallt, inte i varje enskildhet men, huvuddragen, folk har förstått att länder som haft för stora banker som har lånat för mycket. Det finns ett väldigt förnuft hos många människor när dem diskuterar ekonomi. Sen är det mycket som är tekniskt komplicerat men grunderna tycker jag nog folk normalt sett förstår väldigt väl.

25. FS: Du har sagt: "Bara jag får förklara så kommer alla att hålla med mig" Är det lite typiskt dig?

26. AB: Så tror jag ofta att det är. Om förnuftiga människor får resonera och diskutera igenom saker så kommer man landa på rimliga lösningar.

27. FS: och du har rätt?

28. AB: nej, det behöver jag naturligtvis inte ha. Jag får resonera fram till saker. Det gör man ofta tillsammans med hjälp av andra. Det är inte jag som har rätt utan vi hjälps åt för att hamna rätt.

29. FS: är det skönt att ha tre hundar? Då har du rätt. De gör som du säger.

30. AB: jag har ju en hundvalp och hon gör aldrig som jag vill det kan jag säga.

31. FS: har du inte fått pli på henne än?

32. AB: hon är på väg och bli ett nu så hon är i puberteten just nu är hon helvild. Vi får gömma skor och mössor, fjärrkontroller och glasögon allt som hon inte annars kommer åt.

33. FS: för hon äter?

34. AB: hon äter allt. Jag råkade utför när jag hade varit på något utav de här ekofin-möten att när jag kommer hem efter att ha handlat så är helt plötsligt hela mappen med papper den är körd genom en tugg det ligger tussar och bitar hon lät min portfölj vara men papperna massakrerade hon.

35. FS: för 2001 sa du, i flera intervjuer gav du uttryck för att du såg fram emot den dagen då du skulle sluta. Så är det inte längre.

36. AB: det är klart att det här är ett periodvis tungt jobb jag är mycket ifrån min familj jag tycker nog också att jag har funnit en fungerande balans i livet när jag inte arbetar så är jag hemma. Vi lever ett nära, ja, vi umgås mycket i familjen jag tycker nog att det fungerar idag.

37. FS: du ser inte fram emot att sluta?

38. AB: nej jag tro nog jag kan, jag tycker jag vant mig vid det här så det känns som att jag kan hålla på ett tag. (applåder från publiken)

39. FS: Anders, påskveckan står för dörren. För många är det bara en vecka ledigt. För dig har påsken fått ett innehåll.

40. AB: ja, jag är också väldigt sugen på några dagar ledigt med barnen så att även det perspektivet jag tycker, det är en viktig helg också ur det perspektivet att jag är kristen och för mig är det just tanken på kärleksbudskap, att vi ska acceptera att människor gör fel och förlåter varandra det är en viktig utgångspunkt.

41. FS: men du var inte troende? Alla håller med dig om det(applåder)

42. AB: jag gick ur svenska kyrkan någon dag efter min födelsedag vid 18 år så jag har alltid betraktat mig som ateist.

43. FS: kommer du ihåg när du bad första gången?

44. AB: jag ska inte säga att jag ber så väldigt ofta i traditionell mening så att säga med knäppta händer och så, men det händer ju, att man skickar en tanke till gud i svåra situationer och då kände, har väl jag känt att om man gör det så får man väl på något sätt stå för det också. Inte åt ena sidan önska att det finns en godhet och en kärlek och tryggt och stabilt i det å sen å andra sidan säga att man inte tror.

45. FS: man fastnar ju för att du var ateist och blev kristen som vuxen ofta har man ju sin barnatro var det någon vändpunkt som väckte dig?

46. AB: det var inte en frälsningsupplevelse om jag formulerar saken så utan det var en del händelser i vår familj som gjorde att man, jag kom att tänka på den här typen av frågor och landade på det här sättet och för mig är det mycket, jag läser inte bibeln eller går speciellt ofta i kyrkan utan det är mer en trygghet att vi ska, det här kärleksbudskapet, förlåtelsen, misstag kan göras att man, eeh, på något sätt accepterar varandra och gör sitt bästa och tar ansvar för våra mänskliga relationer det blir för mig på något sätt en, ja, vardagstrygghet.

47. FS: vad tänker du om glädjen över att betala skatt? Är den större bland kristna än andra?

48. AB: äh det vet inte jag, men jag tycker att man på något sätt ska betala sin skatt. Eeh företag, privatpersoner att man på något sätt känner det finns möjlighet till skatteplanering det finns och undandra sig skatt, men samhället blir i grund och botten bättre fungerande. Sen kan alla göra misstag alla vet ju om att jag hade, när jag blev finansminister så hade jag gjort fel med mina, att jag hade haft städhjälp, det var ett misstag och det får man beklaga så alla kan begå misstag, men det grundläggande är att det är bra om människor betalar sin skatt och samhället, vi ska ha ett välfärdssamhälle och då måste vi få in våra skatteintäkter.

49. FS: du Nicklas gick ut och pratade med några av dina bidragsgivare

50. AB: =jag brukar säga att vi är "fund-raisers" (AB skrattar, publiken skrattar också)

51. FS: >>vissa känner en (paus pga. applåder) det finns folk där ute som har känt ett behov nu innan påsk att bekänna saker som kanske inte var riktigt som de borde vara. (klipp med medborgare som gör bekännelser. Ber AB om ursäkt för svart jobb 10:22-11:30 på ett rätt så lättsamt sätt)

52. FS: du blir arg på dem?

53. AB: verkligen inte. Jag tycker snarast att det vi ska försöka allihop att det blir bara vitt.

54. FS. Du, innan vi går vidare måste jag fråga hur turerna har gått i regeringen, ni har en migrationsminister som heter Tobias Billström, jag måste berätta för norska tittare att han har sagt uppseendeväckande uttalanden och senast var det om folk som gömmer papperslösa flyktingar. "Det är inte en trevlig, blond, svensk dam i 50-60 års-åldern utan landsmän som inte alls är blonda och blåögda" Kan du förstå att folk upplever det som rasistiskt?

55. AB: det är klart att vi som ständigt gör intervjuer och uttalanden då och då uttalar oss på ett klumpigt och dumt och felaktigt sätt. Vi är ju ett land som väldigt mycket står för öppenhet vi vill att människor ska känna sig välkomna hit om de behöver en fristad vi vill vara, vi har en av de öppnaste politikerna när det gäller invandring det tycker naturligtvis även Tobias Billström. och han har ju både bett om ursäkt och beklagat att han har gjort de här uttalandena så att, eeh vi är väldigt tydliga. Vi står för tolerans, vi står för öppenhet, vi står för ett samhälle där alla är välkomna.

56. FS: förstår du att det upplevs rasistiskt?

57. AB: självklart. Inte att det upp...(bryter i ordet) jag vet att Tobias Billström inte är rasist, men jag vet att det här uttalandet har väckt väldigt starka känslor och det har jag stor förståelse för. Och det, det har ju även Tobias, det är ju därför han har bett om ursäkt för detta och jag vet att det har berört honom väldigt djupt känslomässigt det har varit alldeles tydligt.

58. FS: men, men när du läste det första gången reagerade du själv?

59. AB: ja, ja, ehm, jag läser tidningen tidigt på morgonen eeh, ja, eeh jag blev väldigt förvånad det måste jag säga eeh vi står för öppenhet, vi står för tolerans, vi står för, vi står för att vi ska ha en mångfald i Sverige. Vi tror Sverige är ett bättre land på det sättet än om vi sluter oss och stänger oss.

60. FS: hur går turerna i regeringen när det kommer olämpliga uttalanden? Är det bara statsministerns kontor som hanterar saken eller berörs alla?

61. AB: ja, vi har ju haft regeringssammanträde här i veckan och då blev det ju en diskussion kring detta och Tobias, eeh, var väldigt tydlig över hur, hur, hur tråkigt och hur ledsen han var över han hade gjort fel och människor kommer begå fel. Tobias Billström har gjort mer för att öppna Sverige för människor än de flesta andra migrationsministrar vi har haft. Så jag vet var han står både värderingsmässigt och politiskt. Sen gör man misstag och det är beklagligt när det sker.

62. FS: för dig handlar det om ett misstag inte om en attityd?

63. AB: nej, det handlar inte om en attityd ifrån hans sida utan eeh skälet till att vi har så pass öppna regler som vi har är att vi tror att samhället blir bättre och vi tycker också att ett så rikt land som Sverige har en moralisk förpliktelse att öppna sina dörrar och hjälpa till när människor far illa.

64. FS: Anders Borg det är ett nöje att ha dig här du ska vara med vidare.

(Intervjun är över)